

صوبائی اسمبلی شمال مغربی سرحدی صوبہ
مباحثات

بروز جمعرات مورخہ 11 دسمبر 1997
(بمطابق 10 شعبان 1418 ہجری)

شمارہ 1

جلد 9

سرکاری رپورٹ

صفحہ نمبر

مندرجات

1	1- تلاوت کلام پاک اور اس کا ترجمہ
2	2- معرزار اکین اسمبلی کی رخصت
3	3- مسند نشینوں کی نامزدگی
4	4- درخواستوں کے بارے میں کمیٹی کی تشکیل
7	5- تحریک التوا
17	6- توجہ دلاؤ نوٹس
33	7- قرارداد، قبائلی علاقوں کا بندوبستی علاقوں میں ادغام

صوبائی اسمبلی شمال مغربی سرحدی صوبہ

اسمبلی کا اجلاس 'اسمبلی چیئرمین پشاور بروز جمعرات مورخہ 11 دسمبر 1997ء

بمطابق 10 شبان 1418 بجری صبح دس بجکر پچاس منٹ پر منعقد ہوا۔

جناب سپیکر 'ہدایت اللہ خان چیمکنی مسند صدارت پر متمکن ہوئے۔

تلاوت کلام پاک اور اس کا ترجمہ

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ۝ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَيَجْعَلُ لَهُمُ الرَّحْمَنُ وُدًّا ۝ فَإِنَّمَا يَتَّبِعُهُ بِلِسَانِكَ لِتُبَشِّرَ بِهِ الْمُتَّقِينَ وَتُنذِرَ بِهِ قَوْمًا لُدًّا ۝ وَكَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِنْ قَرْنٍ ط هَلْ تُحِسُّ مِنْهُمْ مِّنْ أَحَدٍ أَوْ تَسْمَعُ لَهُمْ رِكْزًا ۝ (پارہ ۱۲ سورہ مریم آیات ۹۶-۹۸)

ترجمہ: یقیناً جو لوگ ایمان لائے ہیں اور نیک عمل کر رہے ہیں عنقریب رحمان انکے لئے دلوں میں محبت پیدا کر دیگا۔ پس اے نبی صلی اللہ علیہ وسلم اس کلام کو ہم نے آسان کر کے تمہاری زبان میں اس لئے نازل کیا ہے کہ تم پرہیز گاروں کو خوشخبری دے دو اور ہٹ دھرم لوگوں کو ڈرا دو۔ ان سے پہلے ہم کتنی ہی قوموں کو ہلاک کر چکے ہیں پھر آج کہیں تم انکا نشان پاتے ہو یا انکی بھنک بھی کہیں تمہیں سنائی دیتی ہے۔

مرحومین کی وفات پر تعزیت

جناب عبد السجان خان: پوائنٹ آف آرڈر۔ د غنی الرحمان ممبر صاحب
کو رو دانے وفات شوے ده که دهغه دپاره فاتحه اوکرنے شی۔

جناب محمد ایوب خان آفریدی: قصوریه صاحب کے والد صاحب کے لئے بھی دعا کی
جائے۔

جناب سپیکر: کر لیں جی، خیر کوئی فرق نہیں پڑتا پھر کر لیں۔

(اس مرحلے پر مرحومین کے لئے دعائے مغفرت کی گئی)

سید منظور حسین: محترم سپیکر صاحب شکریہ۔ زہ معذرت کوم چہ تاسو ---
جناب سپیکر: دا Leave applications تاسو ته Announce کوم نو بیا د هغه
مہ مپس تاسو خبره اوکرنی۔

سید منظور حسین: تھیک شوہ جی۔

معزز اراکین اسمبلی کی رخصت

جناب سپیکر: ان معزز اراکین اسمبلی نے رخصت کے لئے درخواستیں ارسال کی ہیں۔
اسانے گرامی ذیل ہیں۔ جناب آفتاب احمد خان شیرپاؤ صاحب 11-12-1997۔ جناب
محمد ہاشم خان صاحب آف دیر 11-12-1997 تا 12-12-1997 جناب احمد حسن خان

صاحب 11-12-1997 - Is it the desire of the House that leave may be

granted to the honourable Members?

(The motion was carried)

Mr. Speaker: Leave is granted.

سید منظور حسین: محترم سپیکر صاحب! ہیلتھ منسٹر صاحب خو بہر ته

تشریف یورو۔ دا خما چہ کومہ مسئلہ دہ، دا ہیلتھ منسٹر صاحب سرہ تعلق لری۔ مردان کنہ یو ڊیر عظیم الشان ہسپتال جو ر شوے دے، د مردان میڈیکل کمپلیکس پہ نوم باندے۔ تیر شوے ورخو کنہ۔۔۔۔

جناب سپیکر: ہسے کہ پہ دے باندے تاسو یو کال اٹینشن یا خہ بل تحریک پیش کوئی، ولے چہ پہ پوائنٹ آف آرڈر باندے بہ منسٹر صاحب تاسو لہ پہ دے وخت کنہ خہ جواب درکری۔

سید منظور حسین: سر اصل کنہ پہ دے باندے ما کال اٹینشن نوٹس داخل کرے دے خو نمبر بہ نے غالباً لیت راخی۔ او مسئلہ اہمہ دہ۔

مسند نشینوں کی نامزدگی

جناب سپیکر، داسے کار بہ اوکرو خما خیال دے آفس والو تہ بہ او وایو سبا بہ ستاسو کال اٹینشن نوٹس واخلو نو منسٹر صاحب تہ بہ خہ پتہ ہم لیگد پی وی۔ داسے چہ اوس تاسو پہ پوائنٹ آف آرڈر باندے د کال اٹینشن نوٹس خبرہ کوے نو ہغوی بہ ورتہ تیار نہ وی Naturally بیا بہ ٹائم غواری نو Best course دادے چہ داسے مہ کوے آفس والا بہ نے نوٹ کری۔

Mr. Speaker:In pursuance of sub rule (1) of Rule 14 of the Provincial Assembly of the North West Frontier Province Procedure and Conduct of Business Rules, 1988, I hereby nominate the following Members, in order of priority to form the Panel of Chairmen for the current session:-

1. Haji Abdur Rehman Khan, MPA.
2. Mian Gul Asfandyar Amirzeb, MPA.
3. Mr Ahmad Hassan Khan, MPA.

4. Mr. Habibullah Khan Kundi, MPA.

درخواستوں کے بارے میں کمیٹی کی تشکیل

Mr . Speaker : In pursuance of Rule 116 of the Provincial Assembly of North West Frontier Province Procedure and Conduct of Business Rules, 1988, I hereby nominate a Committee on Petitions comprising the following Members under the Chairmanship of Haji Mohammad Adeel, Deputy Speaker:-

1. Haji Abdur Rehman Khan, MPA
2. Mr. Said Ahmad Khan, MPA.
3. Mian Muzaffar Shah, MPA.
4. Mr. Sher Zaman Sher, MPA.
5. Mr. Ghani-ur- Rehman Khan, MPA.
6. Mr. Walter Siraj Massih, MPA.

دا مخکنیں د تیلی ویزن کوریج بارہ کنیں دلته هاؤس کنیں غہ خبرے شوے
وے نو چیئرمین پاکستان تیلی ویزن براد کاسٹنگ کارپوریشن طرف نہ
ماتہ یو لیٹر رالیولے دے۔

Dear Mr. Speaker,

This is with reference to news item published in the daily

"Dawn" Karachi, dated November 23, 1997, under the heading "NWFP Assembly Criticise PTV attitude", I really felt sorry when I read the news for not highlighting the news about the coverage of the proceedings of the NWFP Assembly by the Pakistan Television Corporation in the Khabarnama and also for telecasting report on the proceedings late at night. I am making it sure that the proceedings of the NWFP Assembly is telecasted in the Khabarnama and also the report about the coverage be televised at an appropriate time during the transmission. I am also issuing similar instructions to the Pakistan Broadcasting Corporation. I would also like to inform you that I claim to visit to Peshawar in the near future. Well, I would like the relevant discussion with you and also with the Chief Minister of N.W.F.P.

With best regards.

نو داسے بنکاری چہ خہ لہر دیر اثر دہغہ خبرے شوے دے۔ نو انشاء اللہ کوریج
 بہ صحیح ملاویری۔

جناب بشیر احمد بلور (وزیر آبپاشی و آبپوشی)، سپیکر صاحب! دا ہاؤس ستاسو د
 دے Efforts مشکور دے او امید لوو چہ دوی دا کوم Contents لیکلی دی،
 دے باندے بہ عمل درآمد کیری او کہ عمل درآمد اونہ شو نو بیا بہ ہم انشاء اللہ
 تاسو خپل کوشش جاری ساتنی او پہ ہغوی باندے بہ پریشراچوئی۔ We
 are grateful to you

Mr. Speaker: Thank you.

جناب غفور خان جدون: جناب سپیکر صاحب! ما ہم ستاسو شکریہ ادا کولہ چه ستاسو Efforts دے۔ خو تقریباً دا سیشن ہم آتہارہ اُنیس ورخے دے۔ پتہ به نے اولرئی، اوس نن ماہنام یا سبابه نے پتہ اولرئی۔

Mr. Speaker: Thank you .

جناب عبد السبحان خان: پواننت آف آرڈر سر! محترم سپیکر صاحب! د ستینٹنگ کمیٹی نمبر 17 یو اجلاس شوے وو د باز محمد خان صاحب د صدارت د لاندے۔ دے کین چه کوم Minutes مونرہ ته ملاؤ شوے دی هغه هغه بالکل د Eye Wash خبره ده - هغه کین اکثریت او خاص کرد آرکیالوجی متعلق چه کوم دیپارٹمنٹ وو نو هغه خو لاجوابه وو او بیا هغه منٹس چه په کومه طریقہ باندے لیکلی کیڑی چه کوم ممبر کوم Point raise کری او هغه پکنین Point out کری، هغه اولیکله شی۔ هغوی دا نه دی لیکلی "ڈائریکٹر صاحب نے یہ فرمایا" حالانکہ ہائریکٹر صاحب کہ چرے دلته راشی او زہ ترے یو غو سوالونہ اوکرم نو هغه ته هیدو پتہ نه وه صرف هغه شرکت کرے دے۔ نو آندہ د پارہ، ستاسو په وساطت باندے خمونر دا Request دے چه ستینٹنگ کمیٹی کہ هر یوه وی چه هغه کوم Minutes لیکلی چه په داسے طریقہ باندے نے لیکلی چه د جذباتو احساساتو ترجمانی ممبر کری وی چه هغه پکنین باقاعدہ راغلی وی۔ دا Comprehensive Minutes نه دی۔

جناب سپیکر: د آندہ د پارہ به داسے کوی چه هغوی به پورہ Detail ورکوی۔

Mr. Abdul Subhan Khan: Thank you, Sir .

تحریریں

Mr, Speaker: Mr. Said Rahim Khan, MPA to please move his Privilege Motion No.34 in the House under rule 53 of the Rules of Procedure and Conduct of Bussiness Rule 1988. Mr. Said Rahim Khan, (not present. it lapses). Mr. Ghafoor Khan Jadoon, MPA to please move his Adjournment Motion No. 150 in the House. Mr. Ghafoor Khan Jadoon, MPA.

جناب غفور خان جدون: جناب سپیکر صاحب! زہ ستاسو ڊیر زیات مشکوریم۔ "اسمبلی کی کاروائی روک کر اس اہم اور فوری نوعیت کے مسئلے پر بحث کی جائے۔ پیور ہائی لیول کینال کی تعمیر کے لئے حاصل شدہ اراضیات مواضعات ٹوپی، گندف، کوٹ، بابا، بام خیل، طوطاے اور سلیم خان کو معاوضہ مارکیٹ ریٹ کے مطابق دیا جاوے۔"

جناب سپیکر صاحب! عرض دا دے چہ پیورہانی لیول کینال افتتاح خو بہ انشاء اللہ تعالیٰ ڊیر زرکیری او د حکومت خو مونږہ ڊیر زیات مشکور یو چہ تقریباً 1947ء نہ پس او بیا د 1972ء نہ پس دے موجودہ حکومت تہ دا Credit روان دے چہ د پیورہانی لیول کینال د پارہ تہ ڊیرہ لویہ منصوبہ دہ او خاصکر د صوابی د نوبتار او د مردان اراضیاتو تہ بہ د دے فائدہ رسی۔ مونږہ تہ ڊیر زیات مشکور و ممنون یو او یقین لرو چہ پہ دے ماہ جنورنی کتب بہ انشاء اللہ تعالیٰ د دے افتتاح کیری او یقین دا دے چہ د پاکستان وزیر اعظم صاحب جناب محمد نواز شریف صاحب بہ خپل دست مبارک باندے د دے سکیم افتتاح کوی۔ عرض دا دے جناب سپیکر صاحب مونږہ وایو چہ د زمکو معاوضے او خلقو تہ د دے معاوضہ چار سالہ کہ پریردی یک سالہ یا موجودہ تقریباً چہ غہ

ریٹ دے پہ ہفتہ کلو کسین پہ ہفتہ دیہاتو کسین، نو مونڑہ وایو چہ دہفتے نہ د کم
 راکری۔ دا نہ وی چہ یو کلی کسین پنخوس زرہ روپنی کنال دے۔ مونڑہ نہ
 وایو چہ پنخوس زرہ د راکری ولے چہ دا قومی منصوبہ دہ۔ مونڑہ دے سرہ
 حمایت د دوی کوفو خو دومرہ معاوضہ پکار دہ جناب سپیکر صاحب چہ لہ
 دیر مالکانانو تہ خپل حق ملاؤ شی۔ نو پہ دغہ سلسلہ کسین ما دا ایجرمنٹ
 موشن پیش کرے دے او یقین دا دے چہ دے ایوارڈ نہ مخکسین، ولے چہ
 Section four نے شوے دے Section five نے ہم شوے دے نو مونڑہ وایو چہ
 دہفتہ ایوارڈ نہ مخکسین مالکانانو سرہ د بورڈ آف ریونیو او متعلقہ کلکتر یا د
 بونیر ہم پکسین دوہ کلکتران شامل دی نو دوی کینی، ہفتہ خلق چہ دے سرہ
 متاثر کیری چہ ہغوی ہم لہ دیر خوشحالہ شی او دا منصوبہ ہم انشاء اللہ
 تعالیٰ شروع شی۔ پہ دغہ سلسلہ کسین دا ما ایجرمنٹ موشن پیش کرے دے
 چہ دا تاسو ایڈمٹ کریں او مہربانی اوکریں چہ خلق ہم خوشحالہ شی او
 منصوبہ ہم خمونڑہ قومی منصوبہ دہ۔ مونڑہ خو دیر زیات مشکور یو، د
 موجودہ حکومت دا دیر لوئے کریدت دے۔ خبرے خو خلق کوی خو پیسے
 ورکول دا دیر لوئے گران کار دے نو زہ ستاسو دیر زیات مشکوریم او دا حما
 مودبانہ درخواست، ولے چہ دے سرہ خمونڑہ بابک صاحب ہم دے دا نور
 خمونڑہ دوانرہ ورونرہ نہ شعیب خان او دا سلیم خان ہم دے۔
 ایک آواز: مونڑہ ہم درسہ یو۔

جناب غفور خان جدون: مردان والا ہم دی او نوبنار والا د جان محمد خٹک ایریا
 پکسین ہم راخی نو زہ صرف دا درخواست کوم چہ خلقو تہ د صحیح چہ غخہ د
 ہغوی حق جو لہیری چہ ہفتہ معاوضہ د ملاؤ شی۔ شکر یہ،

وزیر آبپاشی و آبپوشی، جناب سپیکر صاحب! د غفور جدون صاحب مشکور یو۔ دوی ډیره ښه خبره اوکړه خو مونږه دوی ته دا تسلی ورکوفه چه انشاء الله حکومت به هر کار کوی۔ دا خلق به هم Confidence کښ اخلی۔ کمشنر صاحب ته ما تیلیفون هم کړے وو او ریونیو ریکارډ به هم کیردی، دوی سره به کښو خبره ورسره اوکړو، د هغه نه پس چه غه د دوی حق وی نو انشاء الله دا ورله تسلی ورکوفه چه د دے حکومت کوشش دا دے چه خلقو ته خپل حق خا مخا ملاو شی او دا ورته عرض کوم چه دے نې ایډمټ کوی نو دا جواب به دغه وی Discussion نه پس به هم دا خبره وی او بیا نور ایډجرمنټ موشن به هم پاته شی۔ خما یقین دے او دوی ته تسلی ورکوم چه انشاء الله د دوی سره به هم کښی، کمشنر او ټول ریونیو ریکارډ والا، به کښی او دوی سره به دا خبره اوکړی او دا به ورسره انشاء الله په صحیح طریقے سره مونږ Settle کړو۔

جناب سپیکر: خما خیال دے نور خو شته هم نه، نو هغه خو به هسے هم نه پاته کیری خو جواب به هم دغه وی نو بیا خو خما خیال دے چه ستاسو تسلی پرے اوشی۔۔۔

جناب غفور خان جدون: مونږ خو د بشیر بلور صاحب په سوال باندے مطمئن یو خو خه عرض دا کوم چه دونی وائی چه کمشنر صاحب، خو زه وائم چه بورډ آف ریونیو دے لارشی، په موقع دے تپوس اوکړی، ډی سی گان دے دوانږه کښی۔ باقی زه خو مطمئن یم پخپله۔ ولے چه زه د دے منصوبے په Favour کښ هم یم۔ زه وایم چه منصوبه د هم په خپل ټاټم باندے شروع شی او خلقو ته د معاوضه ملاو شی۔

وزیر آبپاشی و آبنوشی، ملاؤ بہ شی انشاء اللہ۔

جناب فتح محمد خان: (وزیر جنگلات) د دے متعلق ہسے زبانی خبرہ ما کرے وہ خو
ہنہ پورا Detail نہ دے۔ دے کنیں قانونی غہ دغہ شتہ دے۔ Land
Acquisition Act کنیں غہ، کلکتر د دے قیمتونہ مقررہ وی نو کلکتر
قیمتونہ مقررہ کپی دی او ہغے باندے بیا اپیل کیدے شی۔ خبرہ دا دہ او دوی
سرہ بہ خبرہ پرے او کرو، زبانی طریقے سرہ خو قانون کنیں غہ دغہ کیدے
شو نو ہنہ بہ کوو۔ کلکتر د قانون تحت قیمتونہ مقررہ وی۔

جناب شیر زمان شیر: جناب سپیکر صاحب! منسٹر صاحب او ونیل چہ کلکتر
قیمتونہ مقررہ وی۔ مونر وایو چہ ہلتہ پہ موقع باندے چہ غہ یک سالہ وی
ہغہ قیمت د مقررہ کپی۔ ہغوی وانی چہ پہ دے کنیں پیچیدگئی شتہ۔ دا
پیچیدگئی دی چہ زمکہ بہ ہغوی ارزانہ اخلی، مالکان بہ نہ ورکوی نو یک
سالہ چہ غہ قیمت دے نو پہ یک سالہ قیمت باندے دتولو اتفاق دے۔ ددغے نہ
د دا قانونی پیچیدگئی او باسی او بشیر صاحب دیر بنکلے جواب ورکرو، پہ
صحیح طریقہ باندے بہ خلقوتہ معاوضہ ملاؤ شی نو دغہ قانونی پیچیدگئی
چہ کومے دی دغہ ترے نہ او باسی جی۔

جناب غفور خان جدون: سپیکر صاحب! د قانون دغہ تہ نہ خو جی۔ منسٹر
صاحب خو ورکرو، ہغوی تہ اندرونی پتہ خو نیشتہ۔ اوس تاسو تہ زہ وایم
تربیلا دیم د غازی بہروتہ د پارہ پہ PC-1 کنیں ایک ارب نوے کروڑ روپی
وے PC-1 لاروسات ارب روپوتہ۔

ایک آواز: آتہ ارب روپتی۔

جناب غفور خان جدون: آتہ ارب تہ، بلکہ خما پہ خیال یو شپہر آتہ میاشتے یا کال

پس به دا دس ارب روپو ته به خي- PC-1 ايک ارب نوے کروڑ، آته ارب روپنی سوا شولے جي- زه دا عرض کوم دوی ته، بشير صاحب چه کومه خبره اوکره، هغه تههیک وه که تاسو اوس وائنی چه عدالت ته لارشی او که دغه وائی نو خلق طیش کین مه راولی- مونړه خو درسره تعاون کوف، دے ته ناست يو- خمونړ خپل حکومت دے- مونړ وايو چه دا کار مو جوړشی او منصوبه هم پایه تکمیل ته اورسی جي-

جناب سپیکر: خما خیال دے فتح محمد خان! چه دا به بهتر صورت وی چه کمشنر او دپتی کمشران د خلقو سره کینی او د هغوی تسلی د اوکری نو دا به بینه طریقہ کار وی ----

وزیر جنگلات: تههیک ده، هغوی سره خبره به اوکړو-

جناب سپیکر: په خانے د دے چه عدالتونو ته خي او اپیلونه کوی او هغه کوی نو هغه به Further به Delay شی-

وزیر جنگلات: که قانونی طور باندے غومره مونړ کولے شو هغه به ورسره کوف جي-

جناب سپیکر: بس تههیک شو-

جناب نجم الدین: پوانت آف آرډر سر! مخکین به مونړ ته بال پیونونه ملاویدل، هغه شه ورخ تر ورخ کمیږی، پنسل ته رارسیدلے دے جي-

جناب سپیکر: ما وئیل چه بتول پرے غلی پاتے شوے یئی ---- (قہقہه)

جناب نجم الدین: سر خما دا درخواست دے، دا خو هغه دستخط له پاره هم نه پکار یریی، کم از کم دومره هم شومتیا او سختیا خو نه ده پکار جي-

جناب سپیکر: ما وئیل چه بتول غلی پاتے شوے یئی- داسے خبره نه وه- رینتیا

خبره ده چه هغه کوم مونږ سره Already سټاک وو، هغه ختم شوه وو او بیا لږ د پیسو هم داسه څه کمه وو نو مونږ وئیل چه فوراً اوس چا ته اووایو چه مونږ ته تاسو Immediately یو شے سپلانی کړنی نو هغوی بیا قیمت زیات غواړی نو د د پاره مونږ دا اوونے چه خمونږ دا ملگری کله کله د جوارو په ډوډنی به هم گزارا کوی چه دا پیستری او ډبل روټنی نه ملاویری نو د جوارو په روټنی باندے به گزارا کوږ۔

جناب شیر زمان شیر: دوی خو د جوارو د ډوډنی عادت نه دی کنه۔ دوی خود پراته عادت دی۔ دوی دغه خیال باندے وائی کنه۔

جناب نجم الدین: سر! دوی ته دغه اوبنایه، دوه کسان لگیا دی یو کس د خبرے کوی، بل د کینی۔

ارباب ایوب جان: پوانت آف آرډر سر۔ جناب سپیکر صاحب! دا غفور جدون صاحب ایډجرمنټ موشن وو د نېرونو په سلسله کښ، دغه شان ځما یو خبره ده ستاسو په خدمت کښ، صوبه سرحد کښ به په جنورنی کښ د ټولو نېرونو صفائی به کیږی۔

ایک آواز: پختونخواه کښ۔

ارباب محمد ایوب جان: پختونخواه کښ، او دے کښ جناب سپیکر صاحب! زه دا Request تاسو ته کومه چه اکثر د نېرونو صفائی چه اوشی نو هغه نه پس دا ټول خمونږ ممبران دوستان دلته دا اعتراض کوی چه د نېرونو صفائی بڼه نه ده شوه۔ دوئم نمبر که مونږه لار شو پیتو ته، زمیندارنو سره ملاو شو نو هغوی هم خفه وی چه یره خمونږ د اوبه خور مسئله چه ده صحیح طریقے باندے نهکے هم نه دی ترلے شوه اود نېرونو صحیح کهداتی هم نه ده

شو۔
کوہ
زوہ
اوس
خته
انتها
دیره
جناب
جناب
جناب
جناب
صاح
سره
ده چه
په
کوی
وی، ز
دے
زه اربا

شوے، دونیم نمبر لوئے اعتراض د زمیندارانو خاصکر دے پینبور بنار کین
 کومے دا ولے صفا کوی جی نو د هغوی هغه شگه په سرکونو باندے غور
 زوی۔ نوزہ ستاسو په وساطت جناب بلور صاحب ته دا Request کومه چه
 اوس نه د دے پیش بندی د اوکری، منصوبه بندی د اوکری چه دا مسئله
 ختمه شی، خمونر دے صوبه سرحد کین Grain او Wheat crisis هم یو
 انتہائی اهمه مسئله ده، چه دا صحیح طریقے باندے د نھرونو صفائی اوشی -
 ډیره مہربانی جناب سپیکر صاحب -

Mr. Akram Khan Durrani : Point of order, Sir .

جناب سپیکر: ہم دغه سلسله کین دے۔

جناب اکرم خان ڈرانی: نہ جی۔

جناب سپیکر: نو بیا ددے دا جواب اوشی نو بیا تاسو خبره اوکری۔

جناب اکرم خان ڈرانی: بنه جی۔

جناب بشیر احمد بلور (وزیر آبپاشی و آہوشی)، جناب سپیکر صاحب! د ارباب
 صاحب ډیر زیات مشکوریم۔ دے باره کین مونر پرون چیف منسٹر صاحب
 سره میٹنگ کرے دے، ټول سٹاف موهم غوبتے وو او مونر دا فیصله کرے
 ده چه مونر دے خل انشاء اللہ ټول ایم پی اے صاحبان به راوغوارو او دوی به
 په Confidence کین اخلو او د دوی په Disposal باندے به ټول سٹاف کار
 کوی او دوی ته هم دا خواست کوم چه په خپلو علاقو باندے پخپله به ولاړ
 وی، زه به هم دوی سره ایم او ټول سٹاف به هم وی، کوشش به دا کوو چه
 دے خل دا نھرونه صحیح صفا شی او خلقو ته ډیره پورے اوبو اورسینې۔
 زه ارباب صاحب ته دا تسلی ورکومه چه انشاء اللہ ستاسو د قیادت لاندے به

مونر انشاء اللہ دا صفائی بہ کوؤ۔

جناب سپیکر، ہسے بشیر خان! دا ارباب صاحب خو ڊیرہ بنہ خبرہ اوکرہ ولے چہ ہغہ بتولہ شگہ دنر نو د پاسہ کیردی، بیا غو ورخے پس واپس پکنں ور پریوخی نو ما وئیل چہ غہ دے طریقہ باندے گورنمنٹ سوچ اوکری چہ ایم پی اے کان صاحبان خپل Supervision یا د هغوی Authorized کسان، داسے پوهہ زمیندار یا خپل یو پہ ہر خانے کنں خپلہ خپلہ کمیٹی درکری چہ هغوی د هغے باقاعدہ نگرانی کوی او هغہ تاسو خپل ڊیپارٹمنٹ سرہ د هغوی نومونہ باقاعدہ اولیکنی چہ سبہ هغوی ورلہ لیکلی رسید ورکری چہ خمونر پہ مخکنں دا صفائی پہ دے طریقہ باندے شوے ده او بیا هغہ Celt چہ کوم دے هغہ Remove شوے دے نو دا بہ لږ ڊیر Feasible طریقہ وی کہ پہ دے تاسو سوچ اوکرنی۔

وزیر آبپاشی و آئوشی، سپیکر صاحب! ما خنگہ چہ عرض اوکرو چہ مونر دا بتول ایم پی اے صاحبان کینو او پہ دے بہ Discussion کوؤ او د دوی پہ وینا باندے بہ مونر عمل کوؤ۔ او دا ستاسو Proposal چہ دے حکومت مخکنں نہ پہ دے سوچ کرے دے چہ مونر عام زمینداران بہ ہم Involve کوؤ، دایگریکلچر والا چہ کوم ایسوسی ایشن دے هغہ مونر غوبتے دے هغوی بہ ہم راخی۔ مونر کوشش کوؤ دے خل چہ او بیا ستاسو چہ کوم Proposal دے، پہ دے بہ انشاء اللہ ضرور عمل کوؤ۔

جناب جان محمد خان، سپیکر صاحب! دے کنں مو یو عرض کولو۔ دا ارباب صاحب یو ڊیرہ ټیکنیکل خبرہ اوکرہ چہ دا کومہ ملہہ راوخی، شگہ یا خاورہ، نو دا غہ دے نہرکنں نہ پیدا کیری، دا دا خرے اوبہ وی، دا راخی او

وقتاً فوقتاً چه تیریزی نو هغه ته کښ جمع کیری۔ دا چه بره پرته وی نو پاترونو سره یا د ماشومان د لوبو په وجه او یا د مال مویشی په وجه دا بیا دوباره نبرته غورزیری۔ نو دوی چه کوم Estimate د صفائی د پاره جوړه وی نو هغه صرف د صفائی جوړه وی۔ دا Disposal پکښ نه راولی نو دا یو داسه خبره ده چه د بشیر صاحب په نوټس کښ نه راولم، خکه چه د هغه خو بیا ترانسپورټیشن وی، د هغه یو بیل مد دے نو دا هم خپل چیف انجینیر سره خبره اوکړئی چه د دے Disposal اوکړی او دا دے نبرونو نه لری کړی۔
جناب سپیکر: اکرم خان!

جناب اکرم خان: درانی: جناب سپیکر صاحب! لکه جان محمد خان خبره اوکړه۔ حقیقت دا دے چه د دے د اورلو بیا وروستو څه انتظام نه وی۔ دے صفائی سره د دوی مرمت کار هم کوی۔ په دے ورځو کښ چه کوم خانے هغه نبرونو کښ مرمت کار وی نو که هغه هم دوی هلته د متعلقه ایم پی اے نه معلومات واخلی چه یره کوم کوم خانے کښ هغوی ته پته وی چه د علاقے خلق ورته راخی چه کوم خانے کښ زیات، نو دوی خو یو ټینډر اوکړی او ډیپارټمنټ پخپله مرضنی باندے د څو ځایونو نشاندھی اوکړی چه دلته ضرورت دے۔ نو که هغه کښ هم د دوی سره هغه اوشی نو پکار دا دے چه لږ به هغه کښ هم دوی سره سهولت وی۔

جناب نیک عمل خان: جناب سپیکر صاحب!

جناب سپیکر: هم د دے باره کښ خبره ده۔

جناب نیک عمل خان: آو جی۔ څمونږه دا نبرونو سکارپ والا پخه وی نو آباژنی برانچ او په مچنی برانچ باندے هغوی چه دا څومره خاوره راوستلے ده

هغه اوس هم په هغه سرکونو باندے پرته ده او هغه سرکونه تقريباً د تريفک د پاره او د خلقو د پاره بند دی۔ په دے وجه هغه سرکونه التا خراب شو۔ مهربانی د اوکړے شی دے خلقو ته د او وائی، هغه تهیکیدارانو سره د دے تهیکے هم خبره وی چه دا خاوره به دلته نه اچوئی بلکه دا به بل خانے ته رسوئی۔ دا مهربانی د اوکړی چه هغوی ته د هم دا هدایت اوکړی چه هغه خاوره لرے کړی جناب سپیکر: جی۔

وزیر آبپاشی و آبنوشی، جناب سپیکر صاحب! ما خو شنګه چه مخکین هم عرض اوکړو چه دا مونږ به انشاء الله د دوی سره په صلاح مشوره باندے کوږ او دا ورله تسلی ورکوږ چه انشاء الله دا Previous درے کالو نه دوی ته پخپله فرق به محسوسیږی۔ د دے حالاتو باوجود چه Financial Crunch دے پیسے نیشته خو باوجود د دے نه پرون چیف منسټر صاحب مهربانی کړے ده، دس کروړ روپنی مونږه خپل دیپارټمنټ د پاره اغستے دی، د نرونو صفاینی او د هغه Maintenance او تیوب ویلونو تهیک کولو د پاره، حکومت کوشش دا دے چه مونږ ایریګیشن سسټم صحیح کړو چه د ایګریکلچر پراډکټ صحیح شی او چیف منسټر دا هم مهربانی کړے ده چه مونږ دا ستارټ کړو۔ درے پوانتته مونږ هغوی ته پوانتت آوت کړی دی چه مونږه سره هغوی به پخپله خی، یو پیسټور، یو مردان او یو ډیره اسماعیل خان چه خمونږ پکین ډیر زیات کار دے نو په دے وجه باندے زه دوی له د تسلی ورکوم چه انشاء الله دوی به گوری چه دا، دے خل چه کومه صفاتی د او دا چه کوم خمونږه جان محمد خان، نیک عمل خان او درانی صاحب Repair خبره اوکړه، هغه به هم دوی سره په صلاح مشوره باندے کیږی:

چه کوم په سائيدونه باندے گند پروت وی او دا شگه پرته وی هغه بيا واپس
 خي غورزيږي او رود هم خرابيږي دا به هم انشاء الله، دا لوظ ورسره کوم
 چه دے خلے به چرته به يو دھيرے هم نه پاتے کيږي، انشاء الله۔

جناب رضا خان : پواننت آف آرډر۔ دا خمونږه په دے مردان باندے چه کوم
 سکارپ شوے دے نو هغه سکارپ والا پاتلني چه جوړے کړي دي۔ کومه
 خاوره نه چه د ايرابونو نه بهر ويستلے ده نو هغه پاتلني بتولے نا همواره دي۔
 چرته ډپ او چرته کنده نو مطلب دا دے چه هغه سکارپ والا اوس په آخري
 مراحلو کښ دي۔ نو پکار دا دے چه هغوی ته هدايت اوشي چه وزير صاحب،
 زه ستاسو په وساطت خواست کوم چه هغه پاتلني همواره کړي خکه چه په
 دے باندے بيا کيدے شي Plantation سرے کوی نو ملک ته به ډيره فائده وی
 او پاتلني بتولے گدے وډے پرته دي۔ بل چه کوم خانے هغوی هغه استرے
 جوړے کړي دي نو هغه نه هسے گټه لگولے ده چه کوم خانے سيلاب راغله
 دے نو هغه نه دوباره غورزولے دي۔ اوس هغوی بيا مرمت هم نه کوي او
 دغه شان پرته دي نو ماونيل چه يره دوی دغه مرمت بندوبست هم اوکړي۔

جناب سپيکر : بس او به شي جی۔ تاسو هم په دے باندے هغوی ته
 Instructions اوکړني۔

وزير آبپاشي و آبنوشي : دا خو جی Already د منظور باچه په دے کال اتشن
 نوټس کښ شته، هغه کښ به دا بتوله خبره منظور کوو۔

توجه دلاؤ نوٹس

Mr. Speaker: Mr. Najmud Din Khan MPA to please move his Call

Attention Notice No.285 in the House. Mr. Najmud Din Khan.

جناب نجم الدین: جناب سپیکر! یہ اسمبلی حکومت کی توجہ اس اہم مسئلے کی طرف مبذول کرانا چاہتی ہے کہ حیات آباد میڈیکل کمپلیکس میں کلاس فور اور کلاس تھری، ٹیکنیکل سٹاف جو ایک سال سے بھرتی ہو چکے ہیں ان کی تقریباً تین ماہ سے تنخواہ بند کی گئی ہے جس کی وجہ سے ہسپتال کے ملازمین میں بے چینی پائی جاتی ہے۔ لہذا اس مسئلے پر توجہ دی جائے۔

جناب سپیکر صاحب! پہلے پختونخوا کس حیات آباد میڈیکل کمپلیکس جو ریشوے دے۔ پہلے کس دن یونیم کال نہ سٹاف مقرر شوے دے۔ ڈاکٹران پکس ناست دی، مریضان ہلتے خلی۔ دغہ د پارہ 5 جولائی 1996ء نہ چہ د کلاس فور او د کلاس تھری ملازمینو د پارہ پہ کرنٹ بجت کس د پوسٹونو Sanction ہم شوے دے، دھغے ہم کاپی ماسرہ دہ، بیا دوی دھغے د پارہ پہ

مختلفو اخبارونو کس پہ 7-9-96 باندے دھغے د پارہ انٹرویو کال کرے دہ۔ پہ ہغہ انٹرویو کس دوی Clear cut بتولو خلقو تہ، سرکاری ملازمینو تہ او دوی تہ ہم ونیلی دی چہ بھنی کہ ٹوک دے کس انٹرویو ورکونی نو ہغے کس د انٹرویو ورکونی۔ پہ ہغے کس انٹرویو شوے دہ، کسان پکس لیریلیدی لیکن دھغے نہ وروستو ہغہ غریبانانو تہ دا ونیلی دی چہ کلہ د ہغوی Appointment شوے دے، پہ میرٹ باندے شوے دے، دھغے د پارہ انٹرویو شوے دہ۔ دھغے د پارہ بورڈ مقرر شوے دے او دھغے نہ وروستو ہغہ کسانو تہ نے پہ آرڈر کس دا لیکلی دی چہ دا پہ کنٹریکٹ باندے مونر وائسٹل یا دیو کال یا دوو کال Tenure د پارہ مونر وائسٹہ، خما دا درخواست دے، دھغے نہ بیا ہغہ کسانو خیل ہیلٹہ دیپارٹمنٹ تہ خبرہ کرے دہ۔ د کلاس فور او کلاس تھری ملازمینو ہیلٹہ دیپارٹمنٹ ہغوی تہ دا لیکلی دی چہ دا

Permanent بھرتی ڪري ليڪن هغه ايڊمنسٽريٽر په هغه باندے هيش دغه نه دے اغستے او د هغه وجه نه د خلقو ته درے مياشته تنخواه بنده شوه۔ دوه

خله هغوی په حیات آباد ميڊيڪل ڪمپليڪس ڪنهن هرتال او ڪرو جي، مريضانو ته ڊير سخت تڪليف وو، نوے نوے هسپتال شروع شوه وو جي د هغه باوجود جي خما صرف دا درخواست دے چه دغه ڪسانو تنخواگانے دے هم ريليز ڪرے شي، هغوی په ميرت باندے بھرتی شوه دی د هغوی چه کوم دے حق دے په دے دغه ڪنهن بله دا ده جي چه د مختلفو هسپتالونونو نه راغله دی، هلته نے لس لس ڪاله نوڪرني ڪري دی او په دے هسپتال ڪنهن دوئي چه د هغوی هعه سروس Count ڪرے دے نو په دے هسپتال ڪنهن نے اغستے دی، هلته هغوی Permanent وو جي او چه دے هسپتال ته راغله دی نو هغه بيرته په ڪنٽريڪٽ شوه دی۔ منسٽر صاحب ته جي مونڙ دا درخواست ڪو وچه کم از کم دا يو هسپتال دوه درے دی، د دے د خرابولو ڪوشش د نه ڪوی۔ دغه ڪسان چه کوم دے

جناب نجم الدين: Clear cut merit شوه دے، Clear cut انٽرويو شوه ده

Clear cut هغوی چه کوم دے په ميرت باندے راغله دی دا دے Permanent ڪرے شي د هغوی تنخواگانے دے آزاده ڪرے شي او دا پوسٽونه Permanent دی دا ڪنٽريڪٽ باندے نه دی د هغه ماسره شته چه کوم په ڪرنٽ بجٽ ڪنهن، د هغه پوسٽونه Sanction finance department ورڪرے دے نو دغه مه Request دے۔ د دے جواب ڊ راله راڪري سر او د هغوی تنخواگانے ڊ هم آزاده ڪري او دا د Permanent ڪري۔

جناب سيڪر: جي منسٽر صاحب! اوس جواب ته تيار يني اوس جواب ته ڪه

بتانم غوارنی؟

جناب پیر محمد خان : خمونر منسٹر صاحب دیر شریف سرے دے کہ میاشت مخکنن ورتہ نوہتس ورکری ہم دے اکثر نہ وی تیار نو نن بہ ورتہ لہر خما خیال دے زیات وخت ورکری۔

جناب ثناء اللہ خان میانخیل (وزیر صحت) : سر چونکہ آج پہلا دن ہے اور اس میں اچانک پتہ نہیں ہوتا ہے لیکن اسکے باوجود حقیقت یہ ہے کہ جواب بھی ہم اسی طرح سے دیتے ہیں۔ جس طرح سے ہمارے ممبران صاحبان سوال کے اندر اپنے دل میں کوئی بات رکھتے ہیں۔ اگر ہم نے بھی صحیح جواب دے دیا کہ یہ باتیں جو انہی کی اپنے زمانے میں ہوئے ہیں پھر وہ انہی کا جواب بھی ہم سے مانگتے ہیں۔ اب یہ خود اپنے کئے دھرے کا جواب ہم سے مانگتے ہیں۔ اس میں جناب عالی یہ فیصلہ حیات آباد میڈیکل کمپلیکس جس زمانے میں کھلا اور اس میں ان پوسٹوں کا Budgetry sanction یا جو بھی ہے۔ اس میں میری ان حیات آباد کے ملازمین، انکے جو نائندگان تھے ان سے ملاقات ہو چکی ہے بلکہ میٹنگ ہو چکی ہے اور اس پر ان سے خوب تفصیلی بات چیت ہونے کے بعد وہ مطمئن ہیں۔

جناب پیر محمد خان : پوائنٹ آف آرڈر سر! جناب سپیکر صاحب، منسٹر صاحب تہ بتانم واقعی ورکول غواری خکہ دہ تہ دا پتہ نشہ دے چہ دا ہسپتال کلہ کھلاؤ شوے دے۔ دے نجم الدین خان تہ وانی چہ دا ہسپتال ستاسو پہ ورخو کنن کھلاؤ شوے وو۔ تراوسہ پورے ہفتہ حوالہ ورکوی حالانکہ ہسپتال خما خیال دے غہ میاشت دوہ درے اوشوے چہ کھلاؤ شوے دے نو دوی د تیاری اوکری بیا د جواب اوکری۔ دا جواب د دہ غلط دے۔ دہ د پارہ موزوں دا دہ چہ دوی یو جواب کوی نو چہ ہفتہ صحیح جواب کوی چہ منسٹر پہ فلور باندے جواب کوی او ہفتہ غلط جواب کوی نو دا دیرہ دافسوس خبرہ دہ او پ

پریس باندے راخی، دا لہر غوندے د دے ہاوس ہم شرم دے جناب سپیکر صاحب۔

وزیر صحت: سر! میرے خیال میں جو کچھ کہہ رہا ہوں اسکے فیصلے اسی وقت ہونے ہیں۔ اور اسکے کلاس فور اور پیرا میڈیکل نائندہ گان ہے۔ صرف اس میں مسئلہ یہ ہے کہ وہاں پر حیات آباد میڈیکل کیمپس میں جو پوسٹیں Fill کی گئی ہیں۔ وہ Contract basis پر کی گئی ہیں اور کٹریٹ ملازمین کا بجٹ جو ہے جیسا کہ ممبران صاحبان کو معلوم ہے کہ چاہے ایجوکیشن میں ہے یا جہاں پر بھی ہیں۔ اسکا پل اسے جی آفس سے پاس ہو کر جب آتا ہے تو اس میں کچھ وقت لگتا ہے اور انکو تنخواہیں یعنی وقت پر مہینہ بر مہینہ ملنے میں ہر ایک حکمہ میں یہ دقتیں ہیں۔ اسکے ساتھ ساتھ انکو Choice دی گئی تھی اور یہ ہانڈ گریڈ میں وہاں پر گئے ہیں۔ اگر وہاں پر کوئی ڈسپنسر تھا۔ اس نے میڈیکل ٹیکنیشن کا کورس کیا ہوا تھا۔ وہاں پر وہ چھ گریڈ میں تھا۔ وہاں پر اسکو گیارہ گریڈ میں اس نے Choice قبول کیا اور وہاں پر گئے ہیں۔ جہانگ میرے علم میں چونکہ میں نے عرض کیا کہ میں اس میں تیار نہیں ہوں۔ اگر یہ ہمت دے تو

جناب سپیکر، آپ ٹائم لے لیں ناں جی۔

وزیر صحت: سر اگر ٹائم دے دیں تو بہتر ہوگا اسلئے کہ اس وقت میں جو بھی باتیں کرونگا وہ Athentic نہیں ہونگے کیونکہ مکمل سٹڈی میری نہیں ہے یا ڈیپارٹمنٹ سے جواب نہیں آیا ہے لیکن جو کچھ میں جانتا ہوں۔ ان سے میری میٹنگ ہونی ہے۔

جناب سپیکر: آپ یہ بتائیں کہ کل تک کر لیں گے یا Monday کو لینگے۔

وزیر صحت: مجھے سمجھ میں نہیں آتا کہ یہ ملازمین جو ہیں وہ ہم سے مطمئن ہو کر گئے ہیں اور ممبر صاحب مطمئن نہیں ہے اسکو کل اگر کر لیں، کل لے لینگے۔

جناب سپیکر: کل ٹھیک ہے 'It will be Tomorrow'

جناب نجم الدین : سر! ما عرض کوف چہ منسٹر صاحب بتولے گدے ودے شروع کرے جی۔ دا تاسو اوگورنی، ما آرہر راورے دے چہ دا د فنانس دیپارٹمنٹ پہ بجت کنز Approved دے، بیا دا دہغہ اخبار نوٹس دے۔۔۔۔

جناب سپیکر: نجم الدین خان! ہغوی بہ سبا کہ خیر وی تاسو لہ مکمل جواب درکری۔

جناب نجم الدین: بس تھیک شوہ سر، دیرہ دیرہ مہربانی۔ سبا د مکمل جواب راورے، نن نہ دے پوہہ پرے جی۔

Mr. Speaker: Muhammad Yousaf Khan Tarand, MPA to please move his call Attention Notice No. 286

حاجی محمد یوسف خان: جناب سپیکر! زہ ستاسو شکریہ ادا کوم چہ تاسو مالہ پہ دے اھے مسئلہ باندے د بحث کولو موقع راکرہ۔ جناب سپیکر! میں آپکی وساطت سے حکومت کی توجہ ایک اہم اور فوری نوعیت کے مسئلے کی طرف دلانا چاہتا ہوں وہ یہ ہے کہ بی ایچ یو پگورہ کا بلڈنگ عرصہ دو تین سال سے تیار ہے لیکن سٹاف کی نامنظوری کی وجہ سے ایک طرف بلڈنگ خراب ہو رہا ہے اور دوسری طرف عوام کو ازحد تکلیف کا سامنا ہے۔ پہ دے باندے د بحث کولو اجازت غوارمہ۔

جناب سپیکر: کال اٹینشن نوٹس دے، تاسو پرے خبرہ اوکرتی۔

حاجی محمد یوسف خان: جناب سپیکر! حقیقت دا دے چہ خمونر پہ دے صوبہ کنن، خہ خما معلومات دی یا تجربہ دہ چہ د یو غو کسانو د وجے نہ خمونر دیر اہم بلڈنگونہ او د عوامو ضرورتونہ او تکلیفونہ راپیدا کیپری او تر ننہ پورے داسے او نہ شوہ چہ د ہغہ کسانو گریوان تہ لاس اورسی چہ ستاسو پہ وجہ باندے ولے دا اہمہ منصوبہ یا د اہم کار خراب شو او تباہ ویرباد شو۔ دا بیا

بی ایچ یو یو ډیر اہم خانے کس دے او خما په خیال باندے تیس بتیس لاکھ روپنی په دے باندے خرچ شوے دی او تقریباً د دوه نیم دريو کالو نه دے تیار شوے دے۔ او دا محکمہ د چند کسانو د غفلت د وجے نه دا اوس بالکل یو مسئلہ جوړه شوے ده۔ اوس چه ستاف هغه ته Sanction نه شی او بلډنگ کس ستاف نیسته، د هغه Supervision نه کیری نو تاسو پخپله اندازه اوکړنی او ستاسو په وساطت باندے زه د دے محترم روپو ته دے غارپے ته راگرخوم چه د هغه بلډنگ به مخه حال وی او یو طرفته په لکھونو روپنی چه کوم د دے صوبے خرچ شوے وے، د دے غریبے صوبے او د دے غریب عوام او بل طرفته هغه کوم مقصد د پاره چه منظور شوے وو هغه فوت شو۔ منسټر صاحب ارم دے گپ لگوی، خما په خیال باندے د هغه خو، نو زه ستاسو په وساطت باندے منسټر صاحب ته دا درخواست کومه چه په دے کس د دوی مهربانی اوکړی او ذاتی دلچسپی د واخلی چه دا مسئلہ حل شی، خکه چه هغه بلډنگ بالکل داسے حال کس روان دے چه خما په خیال په دے باندے کال یونیم کال تیر شو نو دا بلډنگ به بالکل ناقابل استعمال شی بیا او بیا به هغه د دے قابل نه وی چه هغه ته ستاف لارشی۔ نو بیا به پرے دوباره د لکھونو روپو ډیمانډ کیری نو په دے وجه باندے دا د فوری، په دے باندے د عمل درآمد او د ایکشن اغستو ضرورت دے او یو طرف ته دا عوامی مسئلہ ده او بل طرفته دا د قومی د رقم ضیاع ده۔ نو ستاسو په وساطت باندے زه درخواست کوم چه منسټر صاحب د په دے کس خصوصی توجه ورکړی او دا مسئلہ د مونږ ته زرتزره حل کړی۔

جناب سپیکر: جی، خصوصی توجه دے مسئلے ته پکار ده، دا ډیره اہمہ خبره ده۔

وزیر صحت: جناب سپیکر! انشاء اللہ! انہوں نے جس طرف توجہ دلائی ہے۔ اسکے لئے یقیناً ہماری حکومت کی ترجیحات بھی یہی ہے۔ منسٹر صاحب نے ویسے اس میں بہت ہی اچھا سا دو اور تین کو Bifercate کیا ہے کہ دو سال انکے اپنے بھی ایک بلڈنگ کھڑی رہی ہے اور تیسرا سال ہمیں ہو رہا ہے تو اس میں چونکہ مسائل تھے انشاء اللہ ہم انکو بھی عبور کرتے ہوئے اس پر خصوصی توجہ دے کر اسکو جلد از جلد سٹاف کی منظوری دلوانے میں کوشش کریں گے۔ البتہ منسٹر صاحب خود جانتے ہیں کہ ہمارا کام ایس این ای کا ہے اور پھر وہ پوسٹل سینکشن کرنا فنانس ڈیپارٹمنٹ کا کام ہے۔ ہماری طرف سے ہمارے ڈیپارٹمنٹ سے انشاء اللہ اس میں کوئی delay نہیں ہو گا۔

جناب سپیکر: یہ منسٹر صاحب کا لفظ آپ بار بار استعمال کرتے ہیں یا میں۔

وزیر صحت: نہیں میں سابقہ دو اور تین کو Bifercate کیا گیا دو سال اور تین سال سے یعنی دو اور تین ڈیش لکھا ہے۔ تو دو اور تین میں انہوں نے واضح فرق ڈالا ہے اسلئے کہ دو اپنے اور ایک ہمارا اس میں شامل کر لیتے ہیں۔

جناب پیر محمد خان: سپیکر صاحب! وہ بہ ہلہ و نیل چہ ترند خان دے دے محکمے منسٹر دے، وہ تہ پتہ نیشہ۔

حاجی محمد یوسف خان: جناب سپیکر! دا مسئلہ بار بار دے ہاؤس کین راخی او زہ خو ستاسو مشکور یم چہ تاسو پہ دے باندے یو خپلہ رائے ورکړے دہ او رولنگ ورکړے دے چہ تاسو د سابقہ حکومت ذکر مه کوئی۔ خپل جواب ورکوئی۔ پہ دے ضمن کین زہ صرف دا یو عرض کوم د ریکارڈ صفا کولو د پارہ چہ خمونږ حکومت ہم یو منتخب حکومت وو او خمونږ ہم پنیخه کاله یو آئینی حق وو، مونږ نه هغه کالو کین هغه دوه کاله پہ دے وجه

اغستلے شوے دی چه خمونہ کارکردگی تھیک نہ وہ۔ اوس زہ ستاسو پہ وساطت دوی تہ دا وایم چه کہ د دوی کارکردگی ہم خمونہ پہ شانتے وی نو پکارده چه دوی ہم لرے کری او بیا نوے الیکشن اوکری چه دوی دا داشے داسے نہ چلوی۔ (تالیں)

جناب نجم الدین : پوائنٹ آف آرڈر سر۔ خمونہ پہ ہفہ دریو کالو کارکردگی بالکل تھیک تھاک وہ۔ زہ عرض دا کومہ سر، پہ ہفہ یانم کنیں بتول Development کارروہ نہ روان وو، اورہ پہ صحیح ریت باندے وو، خلقو تہ ملازمت او نوکرنی ملاویدے۔ دوی چه د دے یو کال خبرہ کوی۔ منسٹر صاحب د دا اووانی چه دوی چالہ نوکری ورکھہ؟ بلکہ اولتا نے د خلقو نہ نوکرنی واغستے۔ اورہ نے گران کرل Development کاروہ نہ کیبری نو حاجی صاحب کہ نے تسلیموی خو زہ نے نہ تسلیموم۔ ہفہ لہ پہ۔۔۔

جناب سپیکر : تھیک شو جی، دامنسٹر صاحب۔۔۔

وزیر قانون : سپیکر صاحب! دے نجم الدین خان چه کومے خبرے اوکریے۔ د دے ہر یو پوائنٹ جواب ورکولے شو خو نہ ورکوف، ولے چه نجم الدین صاحب خمونہ رور دے او خا مخا مونہ داسے حالات نہ پیدا کوف چه ہفہ باندے مونہ Discussion بیا اوکرو۔

جناب سپیکر : وزیر صاحب میرے خیال میں بات تو بالکل صاف ہے، آسان بات ہے۔ آپ اسطرح کریں کہ انکی جو ریکویسٹ ہے اسکی طرف توجہ دیں، اور کوشش کریں کہ جلد از جلد ہو جائے۔

وزیر صحت : ترند صاحب ہمارے ممبر ہیں، انہوں نے جس معاملے کی طرف توجہ دلائی ہے میں انکو یقین دلانا چاہتا ہوں کہ انشاء اللہ اس مسئلے کو خصوصی توجہ دے کر انکے اس مسئلے

کو حل کریں گے۔

جناب پیر محمد خان: سپیکر صاحب! تاسو دوی له نقل مه ورکونی۔ تاسو ورله نقل ورکونی بار بار، د دوی توجه دے یو لفظ سره نه خبره حل کونی خو دوی پرے پوهیږی نه۔ نقل د عقل باند وی۔

جناب سپیکر: جی - Sayeed Manzoor Hussain Bacha to please move his

call attention notice No.293.

سید منظور حسین باچا: محترم سپیکر صاحب شکریه جی۔ جناب سپیکر صاحب میں آپ کی وساطت سے صوبائی حکومت کی توجہ اخبارات میں صوبائی سکارپ سے متعلق ان بیانات اور خبروں کی طرف مبذول کرانا چاہتا ہوں جن کی رو سے صوبائی سکارپ میں کروڑوں روپے کی خرد برد کی نشاندہی کی گئی ہے۔

محترم سپیکر صاحب! دا به زه د دے صوبے خوش قسمتی اوگنږم چه په دے صوابی سکارپ کښن هغه کوالتی کنترول لیبارتري کښن د دے صوبے په دے زمکه مښن یو جید پښتون سپرنټنډنټ انجینیر چه د هغه مقرر شو، نصیر احمد نوم نه دے او دا صوابی سکارپ کښن چه هغه شوه دی نو د هغه بدولت شوه دی او دا معلومات چه کوم دی نو دا ټول مونږ ته په هغه ذرائعو باندے رارسیدلے دی۔ خدائے مه کره که داسے د دے زمکے باندے مښن سرے نه وے په دغه خانے کښن نو زه نه پوهیږم چه دا هغومره تباہی چه شوه وه نو د دے به هیچا ته علم نه وو شوه۔ هغوی کوالتی کنترول لیبارتري کښن وو او وخت په وخت به هغوی به خپلو رپورټونه دغه Consultance ته به نه ورکول چه یره دا کوالتی چه تاسو کومه استعمالونی نو دا تهیک نه ده او دا د دے صوبے مال دولت دے۔ لکه اگر چه د نورو ملکونو په امداد باندے دے خو

لکه آخر کار خو بہ دا صوبہ بیا دے ادائیگی کوی۔ نو لہذا تاسو دا کار تھیک کونی۔ ہغہ ہغہ خطونو تہ غہ خاص توجہ نہ شوہ ورکیدیے بیا ہغہ مجبور شو او ہلتہ مردان نہ نے دا اخبار نویسو یو وفد ہغہ علاقے تہ بوتلو او بیا اخبار والو دا خبرہ، دا نوائے وقت او فرنٹیر پوسٹ اخبار خما مئے تہ پروت دے نو ہغوی بیا غہ صورتحال واضحہ کرو۔ ہغوی دا بتول تفصیل چہ تاسو ماسرہ ویننی نو دا ہم پہ دغہ بارہ کئی بتول خط و کتابت دے او ہغہ تفصیلات دی۔ مختصراً بہ زہ د ہغوی د خُلیے دا خبرہ اوکرم چہ ہلتہ کئی ہغوی وائی چہ یو بے نظیر سرنکہ دے، ہغے تہ یو نیم کلومیٹر سرک وو۔ د ہغوی Estimate پچپن لاکھ روپی جوڑ شوے وو او بیا ہغہ سرک باندے خلور کرورہ روپنی واٹھتے شوے او دا اوہٹولے شول چہ د دغہ سرک گیر چاپیرہ کورونہ دی، ہغہ زمکہ مونڑہ اغستے دہ او سخت کانپے دے۔ د ہغے د ختمولو د پارہ چہ دے نو پہ ہغے باندے اخراجات دا دی او پہ دے طریقہ باندے خلور کرورہ روپنی اٹھتے شوے دی۔ دغسے د اماندرے پہ مقام باندے چہ د دریائے سوات رُخ نے اروو نو ہغے کئی پیر زیات ناقص میتیریل استعمال شوے دے او ہغے کئی دا خطرہ دہ کہ ہغوی ظاہرہ کرے دہ چہ اوس پہ ہغے باندے بارہ سو کیوسک اوبہ روانیری او چہ کلہ بیا ہغہ اکتیس سو کیوسک اوبہ پرے راشی نو بیا چہ دا کومے پُشتے دوی تپے دی دا ہغے تہ د تینکیدونہ دی، دا بہ تپولے بہیری لکہ خما رور رضا خان اوٹیل پہ خپلو خبرو کئی او بشیر بلور صاحب ہم ہغے طرف تہ اشارہ اوکڑہ چہ پہ دے باندے توجہ دلاق نوٹس راغلے دے او پہ ہغے کئی بہ مونڑہ خبرہ کوو۔ نو دا داسے یو ناقص کار شوے دے او دے صوبے تہ دومرہ لونے نقصان ورکڑے دے

او بيا د دے صوبے يو غو ضلعے چه د صوابی سكارپ سره متعلق دی، دا تباہی
 شوے ده۔ دا سپرنټنډنټ انجینیر چه کوم ما تاسو ته ذکر اوکړو۔ دا عاجز چه
 مجبور شو نو هغوی ته ئے او وئیل چه دا خو تاسو مونږه غرقوئ، تباہ کوئی
 مو، دا صوبه غرقوتی، د دے يو يو بیجے قرض دارے کیږی، د دے پیسو په
 وجه باندے او هغه پیسے په خائے نه لگی، د هغه خُرد برد کیږی نو دا خو
 تاسو دا صوبه تباہ کوئی، که دا غیزونه تهیک کوئی نه نو زه به د دے خپل
 پوست نه مستغفی شم، ولے چه زه خپلے صوبے له تحفظ نه شم ورکولے
 نو خما غه کار دے چه زه په دے پوست باندے بيا کار کوم، نو هغه ظالمان
 اولږیدل او هغه ئے جبری ریټائر کړو، لکه يو قسم د نوکرنی نه ئے او خکے
 وو، سپیکر صاحب! غه معمولی مسئله نه ده چه ما ستاسو مخے ته راوړے ده
 ډیره اهمه مسئله ده، د کروړونو روپو مسئله ده او ډیر لونه غله پکښ پټ په
 پرده کښ ناست دی۔ نو خما دا خواهش دے سپیکر صاحب چه دا خما توجه
 دلاؤ نویس د کمیټی ته حواله شی۔ په دے باندے باقاعدہ میټنگ اوشی او هغه
 دا چه ما د کوم سپرنټنټنگ انجینیر تاسو ته ذکر اوکړو، په دے زمکه باندے
 مټین، دوی د هغه راوغواری، باقاعدہ د هغه راوغوښتے شی چه ټول
 تفصیلات معلوم شی او مونږ له پکار دی چه لږ وینښ شو جی۔ لکه مونږه ته چه
 دا میټډیټ ملاؤ شوے دے او دا خلقو چه کوم میټډیټ را کړے دے نو
 ډیر لونه توقعات دے خلقو مونږ سره وابسطه کړے دی، مونږ له نه دی پکار
 چه مونږ سطحی انداز کښ خپل دا کاروبار او چلوؤ او په سطحی انداز کښ
 مونږه تسلی ورکړو۔ مونږ له پکار دی چه مونږ دے خپلو مسائلو ته توجه
 ورکړو او دا په مونږ باندے د دے صوبے د خلقو حق جوړیږی۔ نو زه

درخواست کوم چه خما دے توجه دلاؤ نوٹس ته دِ اہمیت ورکړے شی، کمیٹی ته دِ حواله شی او په دے باندے دِ میتھک اوشی او دغه سپرنٹنڈنٹک انجینیر چه کوم په زور او خکله شوء دے، د کوم گناه چه دا وه چه هغه د صوبے تحفظ کوف، د صوبے د خلقو تحفظ نے کوف، هغه د نوکرنی نه اوبنکله شو۔ نو په دے به زه دا درخواست کوم چه دا د کمیٹی ته حواله شی۔ تهینک یو سر۔

جناب مفتور خان حدون : جناب سپیکر صاحب! په دے سلسله کس ما هم یو کال اتینشن نوٹس ورکړے دے۔ دغه خبره ده منظور حسین باچا چه خه او فرمائیل، نودا تهیک ده حقیقت دے جی، بلکه سپرنٹنڈنٹ انجینیر صاحب خو د فرض شناسی نه کارواغستو، دهغه خلاف هغونی ایکشنواغستو او هغه نے د نوکرنی یرمینیت کرو او لرے نے کرو، خو دے کس جناب سپیکر صاحب د کرورونو روپو گهپله شوء دی او روزانه په اخباراتو کس د دے متعلق خبرونه شائع کیری خو تر اوسه پورے چا نوٹس وانه غستو چه دا د کرورونو روپو گهپله او شولے او چا په دے کس خرد برد کرے دے او کوم خلق چه په دے کس Involve دی۔ نو مهربانی اوکرنی زه د منظور باچا سره اتفاق کوم چه دا د باقاعدہ کمیٹی ته حواله شی او هغه افسران د هم را او غواری او دا متعلقه افسر دے هم را طلب کرے شی او باقاعدہ په دے کس دے انکوائری اوکړے شی چه د هغه غریب سړی په دے کس کوم جرم وو؟ هغه خو د فرض شناسی د وجے او د دے صوبے اوسیدونکے وو، په دے صوبه باندے متین وو او هغه خو دا خپل فرض کنرل چه دا کارخما په صوبه کس کیری او دا خما فرض دے چه د دے خلاف خه متعلقه افسرانو ته یاد

افسران بالا پہ نوٹس کین خہ دا خبرہ راولم۔ نو مہربانی اوکرنی وزیر صاحب
تہ مے دا مودبانہ درخواست دے چہ دا دے کمیٹی تہ حوالہ کرے شی چہ دا
Examine شی او چہ کوم خلق پہ دے کین ملوث دی چہ ہغونی تہ خپلہ سزا
ملاؤشی۔

وزیر آبپاشی آبپوشی: جناب سپیکر صاحب! زہ د منظور حسین باچا، د جدون
صاحب او د رضا خان مشکور یم۔ پہ دے بارہ کین خما دے رونرو خبرہ
اوکرہ۔ زہ پہ خپلہ ہم چہ کلہ ما Take over اوکرو نو زہ اول ہلتہ لارم۔ زہ
دوی تہ دا تسلی ورکوم چہ حکومت داسے اودہ نہ دے، حکومت پہ دے باندے
یوہ پورہ انکوائری کمیٹی جو رہ کرے دہ۔ دا کمیٹی د ایریگیشن د چیف
انجینئر سربراہی لاندے دہ او ہغہ انکوائری رپورٹ حکومت تہ ہغوی
استولے دے۔ پہ ہغہ رپورٹ کین ہغوی درے خبرے Point out کرے دی،
Technical faults پہ ہغے کین ڀیر زیات وو۔ یو پکنی Construction
deficiency وہ، بل پکنی کوالٹی کنٹرول وو او دریم پکنی Operational
problems وو۔ پہ دے بارہ کین ہغہ رپورٹ مونر تہ راغلو او مونر پہ ہغے
باندے واپیا سرہ ہم خبرہ اوکرلہ۔ ہغوی خمونر سرہ دا لوظ اوکرو چہ اوس
چہ دا کوم نہرونہ بندیری، اصل کین یو تکلیف دا دے چہ خمونر دا خپل
ڀیارتمنت دومرہ لوئے ڀیارتمنت نہ دے چہ مونر دا ټول لوئے لوئے کارونہ
پہ خپلہ اوکرو، خنگہ چہ اوس د پیورہانی لیول کینال خبرہ وہ نو پہ ہغے
کین ہم خمونر ڀیارتمنت دا کوشش اوکرو چہ دا مونر اوکرو لیکن د
حکومت دا خیال وو چہ نا، دا د واپیا نہ بغیر نہ شی کیدے۔ واپیا خمونر یو
کنٹریکٹر دے او دا چہ کوم Loan ملاویری نو دا بہ خمونر دا صوبہ واپس

کوی او دا پراپرٹی چہ دہ نو دا خمونر د صوبے دہ، مونر حق لرو چہ پہ دے
کنن مونر خبرہ اوکرو او حق لرو چہ د هغوی چہ کومہ Deficiency دہ چہ
هغه هم Point out کرو او دا هم حق لرو چہ کوم پہ دے کنن دا خُرد برد کیری
پہ هغے باندے هم مونر کنترول اوکرو۔ نو پہ دے وجہ باندے مونر د هغوی
سرہ پورہ، دا یو رپورٹ دے کہ تاسو اجازت راکونی نوزہ بہ پہ یو دوه
ورخو کنن هغه تاسو تہ پیش کرم او بیا بہ نے پبلش هم کرو۔ تاسو تہ بہ مونر
د هغے کاپی هم درکرو چہ پہ هغے کنن مونر دا درے خبرے Point out کرے
دی او واپا راسرہ دا لوظ کرے دے چہ کلہ ستاسو دا نھرونہ بندیری نو پہ دے
کنن بہ انشا اللہ مونر دا بتول تھیک کوف او بیا بہ مونرہ تر هغه وخت پورے د
هغوی نہ نہ اخلو چہ تر غو پورے صوبائی حکومت پورہ طریقے سرہ
Satisfied نہ شی چہ دا دیپارٹمنٹ Satisfied نہ شی، خمونر ذمہ داران ایم پی
ایز Satisfied نہ شی نو د هغه وخت پورے بہ مونر د هغوی نہ چارج نہ
اخلو۔ کومہ پورے چہ خبرہ د خُرد برد دہ نوزہ بہ دا تاسو تہ خواست اوکرم
چہ دوی مونر تہ ٹائم راکری، ولے چہ دا واپا کوی او دا د فیڈرل گورنمنٹ
سرہ تعلق لری چہ زہ فیڈرل منسٹر تہ پہ خپل Writing کنن ددے اسمبلی او
د دوی د بتولو د جذباتو اظہار اوکرم چہ مہربانی اوکرو او پہ دے باندے
انکواتری اوکرو چہ پہ دے کنن غومرہ خُرد برد شوے دے۔ ولے چہ دا پیسہ
خمونر د صوبے دہ او خمونر عوام بہ نے واپس کوی نو خما خیال دے چہ
مونر بہ هغوی تہ پہ بنہ طریقہ سرہ خبرہ اوکرو او د هغوی چہ غہ جواب
راخی نو هغه بہ بیا اسمبلی تہ کیردو۔ کہ د اسمبلی خلق Satisfied نہ شی بیا
چہ هر خنگہ دا اسمبلی فیصلہ کوی، مونر تہ ہیخ اعتراض نشہ۔

جناب سپیکر: خما خیال دے چہ موزون ترین بہ ہم داسے وی، ولے چہ تاسو
 تہ خو ہغوی واتی چہ پہ دوه درے ورخو کنب چہ پہ دے انکوائری باندے
 مونر کوم Progress کرے دے ہغہ بہ ہم تاسو تہ درکرو او بل ترغو پورے
 چہ د کرپشن تعلق دے نو ہغہ خو Legally ہم Correct خبرہ کوی چہ د
 فیدرل گورنمنٹ سبجیکٹ دے او د ہغوی سرہ بہ دغہ کیری۔ ہغہ سائیڈ بہ نے
 ہم Pursue کری۔ نو بنہ خو دا دہ چہ پہ خانے د دے چہ خامخا سٹینڈنگ
 کمیٹی تہ لارشی او بیا یو Process بیا بل خانے بندیری او بل بیا بل خانے
 بندیری۔ ہلتہ ہغوی واتی چہ ہلتہ انکوائری روانہ دہ، لہ صبر اوکرنی او دے
 واتی چہ دلته انکوائری روانہ دہ، صبر اوکرنی نو بیا بہ ہغہ مقصد تہ بہ دغہ نہ
 وی، نوزہ خو وایم چہ داسے بہ باچا صاحب تھیک وی چہ کہ دوی تاسو تہ
 Details درکری Within two, three or four days داسے کنب انکوائری
 ورکرنی او د دے بل Progress بہ ہم درتہ Show کری۔ نو ہغہ بہ زیات
 موزون وی۔ Otherwise خو بہ نے زہ ہاؤس تہ Put کریم کہ تاسو خامخا
 Insist کوئی نو خما خیال دے چہ مقصد بہ نے ہغہ دوه سائیڈ تہ بہ کار روان
 وی۔ نو دا بالکل ہغہ تیکنیکل قیصے بہ پکنب شروع شی۔ یو بہ واتی چہ ہلتہ
 انکوائری دہ، دا د وروستو شی او بل بہ واتی چہ پہ دے خانے کنب انکوائری
 دہ، دا د وروستو شی نو ہغہ مقصد بہ فوت شی۔ نو Best course بہ دا وی چہ
 زہ خو وایم چہ منسٹر صاحب ڊیر بنہ Assurance تاسو تہ درکرو او پہ ہغے
 باندے کہ دغہ اوشی نو دا بہ بنہ وی۔

سید منظور حسین: محترم سپیکر صاحب! ستاسو خبرے سرہ اتفاق دے۔ منسٹر
 صاحب د مونر تہ ہغہ پیش کری، ہغہ بہ مونر اوگورو، زہ دا وایم چہ ہسے

نہ چہ دا اخوا دیخوا ختمہ نہ شی۔ خما مقصد دادے۔

جناب سپیکر: دا لڑ منسٹرانو صاحبانو تہ دا پیش لفظ مہ واین، گورنی جی

دوی تہ بہ تاسو پیش کیرنی۔۔۔ (تہتمہ)

وزیر آبپاشی، آبپاشی: مونر جناب پہ دے باندے فخر کوو، دا خمونر ورونرہ

دی۔ مونر بہ دوی تہ پیش کیرو، مونر خود دوی پہ وجہ باندے نن منسٹران

یو۔۔۔ (تالیان)

Mr. Speaker: The sitting is adjourned for tea break, we
reassemble after thirty minutes, thank you very much.

(ایوان کی کارروائی چانے کے لئے آدھ گھنٹے کے لئے ملتوی ہو گئی۔)

(وقفہ کے بعد جناب سپیکر مسند صدرات پر متمکن ہوئے۔)

قرارداد

قبائلی علاقوں کا بندوبستی علاقوں میں ادغام

Mr. Speaker: Mr. Pir Muhammad Khan MPA, to please move his
Resolution No. 11.

جناب پیر محمد خان: شکریہ جناب سپیکر صاحب! بسم اللہ الرحمن الرحیم۔ "یہ اسمبلی
مرکزی حکومت سے پرزور سفارش کرتی ہے کہ چونکہ علاقہ غیر، آبپاشیوں کی ترقی پر
ارہوں روپے چند مخصوص لوگ خرد برد کر لیتے ہیں اور علاقے میں ترقیاتی کام نہ ہونے
کے برابر ہیں اور نہ علاقہ غیر کے لوگوں کو روزگار کے مواقع میسر آتے ہیں جس سے علاقہ
غیر کے عوام کی حق تلفی ہوتی ہے۔ اس لئے جرائم کے خاتمے اور علاقے کی ترقی کے
لئے انہیں Settled Area میں تبدیل کر دیا جائے تاکہ ان علاقوں کے ساتھ نا انصافی کا

ازاں ہو گئے۔ جناب سپیکر صاحب! اکثر خمونڑی دا قرار دادونہ داسے قسم تہ چہ راشی نو بعض وخت کئیں حکومت دھئے مخالفت کوی۔ خما یقین دے چہ نن خو بہ دوی مخالفت نہ کوی خکہ چہ قبائل چہ دی نو هغوی اکثر پینتانه دی او ما د هغوی د مفادو خبرہ کریدہ او د پینتنو د مفادو خبرہ چہ وی نو پہ هغے خما یقین دے چہ دا یتول بہ خمونڑی سرہ پہ دے باندے اتحاد او اتفاق کوی۔ کلہ د پینتنو د مفاداتو خبرہ راغلی دہ نو مونڑی پہ هغے چہ خنگہ مرستہ کرے دہ نو پہ دے کئیں بہ دوی ہم کوی۔ سپیکر صاحب! تاسو تہ خمونڑی نہ زیاتہ بنہ پتہ دھچہ خمونڑیہ دا قبائلی علاقے چہ دی پہ دے کئیں چہ دا کوم عوام اوسیری۔ د دے عوامو غریبانو بغیر د یتویکو گر خولو نہ نورہ ہیخ فائدہ د دوی ما اونہ لیدلہ۔ کہ دے علاقو تہ سرے لارشی نو صرف یتویک ورسرہ پہ اوربو پراتہ وی، کارتوسونہ نے د غارے نہ چاپیر کری وی، دا د هغوی ژوند دے۔ نو د هغوی دا ژوند خو خما پہ خیال داسے دے لکہ د یو ملزم یا همیشه چہ یو کس پہ مورچہ کئیں ناست وی او هر وخت چہ لکہ د دشمن سرہ مشت وگریبان دے چہ د کوم طرف نہ بہ پہ ما باندے حملہ کیری او زہ بہ د کوم طرف نہ حملہ کوم او د کوم طرف نہ بہ دفاع کوم؟ د هغوی دا ژوند دے۔ تعلیم هلته کئیں خہ خاص خکہ نشته چہ بس خمونڑیہ ملک دے او پہ دے ملک کئیں مونڑیخان لہ یو بل ملک جوڑ کرے دے چہ زہ خپل کار بہ کوی۔ کہ تعلیم خوک کوی او د کری او کہ نہ کوی، سکولونو لہ خوک داسے اہمیت نہ ورکوی او سکولونہ پکئیں نہ جوڑیری او کہ جوڑیری نو پہ یر کم تعداد کئیں وی۔ او بیا جناب سپیکر صاحب د سرکونو پکئیں ہم داسے حال دے چہ یر خوشته ہم نہ او کہ چرتہ شتہ دے نو هغے طرف تہ خوک هلو توجہ نہ ورکوی خکہ چہ نہ

ځمونږ د صوبې پکښې ټاټورکټ اختيار دے او نه ورله مرکز څخه داسے دغه کوی۔ دا ټټیک ده دوی به دا خبره کوی چه پاکستان کله جوړیدو نو د انگریزانو په وخت کښ افغانستان سره دا یوه معاهده شوه وه یا د بل چا سره چه دا به علاقه غیر وی۔ خو هغه وخت کښ د انگریزانو یو ضرورت وو یو Buffer state غوندے ته چه د افغانستان سره د ځمونږ په مینځ کښ یو داسے جدا قوم وی چه د هغه د وجهه نه هغوی په مونږه باندے حمله نه کوی او مونږ په هغوی باندے حمله نه کوو۔ د هغه نه پس د قائداعظم وخت راغے نو جناح صاحب که بعض خبره کړے هم وی خو هغه ډیرے خبرے کړے دی، هغه دا وئیلی دی چه په دے ملک کښ به اسلامی قانون وی خو تر ننه پورے چانافذ نه کړو، پنځوس کاله اوشول، هغه دا وئیلی دی چه په دے ملک کښ به اُردو ژبه وی، خو تر ننه پورے په هغه اُردو باندے چا عمل او نه کړو۔ خو دا یوه خبره چه د قوم د تباہی خبره ده، د هغوی غریبانانو پنځوس کاله اوشو، په پنځوس کاله کښ هغوی ته کوم خیر رسیدلے دے؟ سپیکر صاحب! گورنی جی صرف د افغانستان نه یا د دغه غاړو نه چه کوم سمگلنټک کیری نو Daily د هغوی باقاعدہ کمیشن په یو یو څیز باندے اغستے کیری۔ په دغه بارډر باندے چه څه لارشی، زه او عبدالرحمان خان او یو څو کسان یوه ورځ په دغه باندے تلی یو او مونږ په خپلو سترگو باندے لیدلی دی چه په دے بارډرو باندے څه حال دے؟ په څه طریقہ باندے سمگلنټک کیری او څوک څوک څنگه پیسے اخلی؟ دغسے ښکاره پیسے اغستے کیری او په جیبونو کښ غورځولے کیری۔ دا یو دوه درے کاله مخکښ مونږ تلی وو او هغه شے اوس هم جاری دے۔ نو جناب سپیکر صاحب په دنیا کښ د مونږ ته اوبناتی، انډیا هم

خمونڙ سره په گاوند کښ دے او مونږ خو د هغوی نه جدا شوی یو۔ خمونږه
 او د انډیا په مینځ کښ داسے سستیټ جدا شته چه هغه نه سستیټ وی او نه څه
 داسے لکه چه څنگه دا علاقہ غیر دے، دے ته اوس زه څه او وایم علاقہ غیر،
 یعنی نه خان له سستیټ دے، زه خو دا وایم چه خان له نه سستیټ کړتی که په
 دے کښ فائده وی، چلولے نه مونږ نه شو که دوی دا وانی چه خمونږ صوبه په
 دے غتیرې نو دا به د پنجاب نه زیاته غټه شی او غټه د شی کنه، مونږ به هغه
 خپلوساتل، د جوارو هغه ډوډنی به شریکه خورو کنه، خمونږه ورونږه
 دیکو دا د دے صوبے په مفادو کښ هم ده۔ جناب سپیکر صاحب! چه د دے
 پښور نه بیجے اغوا شی، د دے خانے نه دکاندار اغوا شی، گادے اغوا شی او
 لس منټه بعد نه علاقہ غیر ته هغه اوږے وی او بیا د هغه خانے نه اطلاع
 راش چه که دومره لکھه روپنی ورکوئی نو ښه ده گنی مونږه نه پریردو۔
 نو خمونږ دے قوم ته هم تکلیف دے، هلته هغه قوم ته هم تکلیف دے ځکه چه د
 علاقہ غیر ټول قوم غل نه دے، پکښ ډیر ښه ښه خلق دے، ډیر شریفان خلق دی
 پکښ، ډیر معزز پښتانه دی پکښ او یو سمگلر یا یو غل ډاکو لارشی او هغه
 ټوله علاقہ بدنامه کړی بیا چه په څه طریقہ هلته اپریشن کیرې، د هغوی د
 کورونو بے عزتی کیرې، شریفان شریفان خلق پکښ خراب شی۔ نو د دغه
 ټولو بے عزتی نه د بچ کیدو د پاره د هغه قبائلو د ترقتی د پاره دا خبره لازمی
 ده چه پنځوس کاله اوشو او په دے پنځوس کاله کښ مونږ هغوی ته ترقی او
 نه رسوله، په پنځوس کاله کښ هغوی له مونږه څه کالجونه او څه سکولونه
 ورنه کړل خو پنځوس کاله اوشول او په پنځوس کاله کښ متواتر جدید نوے
 اسلحه راخی او صرف هغه ورته ورکوؤ۔ اوس میزائل او راکتے راغلی نو

هغه هم د هغوی سره دی۔ نو د هغوی ټول ژوند په میزائلو په ټوپکو او په گوله بارود کښ تیریری، جناب سپیکر صاحب! ما دا قرارداد پیش کړے دے او خما دا یقین دے چه دا اسمبلی به متفقہ طوردا پاس کړی چه مرکزی حکومت د هغوی د ترقنی د پاره هغه د خمونړه صوبے حصه کړی او که خمونړه نے نه کوی نو خان له د هغه صوبه کړی کنه، جدا صوبه د جوره کړی۔ زه دا نه وایم، هغه قبائل د جدا صوبه جوره کړی چه جدا صوبه شی۔ نو هم د هغوی د ترقنی څه اسباب جوړشی، ضلعے د پکښ جوړے کړی۔ دوی که وانی چه په سیٹاف باندے خمونړه خرچه راخی نو جناب سپیکر صاحب په هغه کښ دا خمونړه دالیویز چه دی، دا دیوتیانے پکښ کوی، دا پولیتیکل ایجنٹان پکښ دی، تحصیلداران پکښ دی، دا سیٹاف دے کنه، دا خمونړه سیٹافنه دے ؟ مطلب دا دے چه صرف خمونړه پولیس نشته نو د پولیس په خانے لیویز دی۔ نو هغه خلق دی، هغوی پکښ دیوتی د مخکښ نه هم کوی، تنخواه گانے د حکومت نه ورته ځی۔ خمونړ د بخت نه باقاعدہ گورنر ته پیسے ځی او بل دا چه خمونړه قبائل او دا ایجنسیانے دا باقاعدہ خمونړه د لوکل گورنمنٹ حصه ده۔ نو زه دا خواست کوم چه دا ددوی متفقہ پاس کړی۔ شکریه جی۔

جناب نجم الدین : ما وے چه د دے په حمایت کښ به هم څوک خبره کوی کنه ؟ قرارداد خو داسے وی چه دے ټولو ته اجازت وی چه خبره په هغه باندے اوکړی۔ خما عرض دا دے چه منسٹر صاحب به وروستو جواب ورکړی جی۔ مونړ د پیر محمد خان د دے قرارداد مکمل حمایت کوف ځکه چه دا تقسیم په هغه وخت کښ انگریزانو کړے وو، اوس د خدانے فضل دے مونړ لگیا یو د انگریزانو هغه پخوانی کھاتے وخت په وخت باندے د کټ کولو

کوشش کوؤ۔ خما دا عرض دے ی چہ پہ دے صوبہ کنب پہ ہرہ ضلع کنب دا
یوہ مسئلہ جو رہہ دہ چہ پہ ہرخانے کنب پاتک جوڑدے، دے طرف تہ پہ یو
قدم کنب قبائل دی او دے طرف تہ ضلعے دی۔ ہغہ خلق ہم د دے خبرے نہ
تک شوعے دی او ہغوی تہ ہم دیر مشکلات دی۔ نو پہ دے وساطت سرہ مونڑ
تاسو تہ دا وایو چہ د ہغہ انگریزانو خو یو لوئے حکومت قبضہ کرے وو او
یوہ لویہ دنیا نے قبضہ کرے وہ او پہ دے طرف باندے نے خان لہ دا باؤندری
اینبودے وہ، نو اوس کہ دا ختم شی نو د دے صوبے سرہ ہغہ خلق دے تہ
Agree دی چہ مونڑ د دے صوبے سرہ شامل شو۔ ہغوی تہ سیاسی حق ملاؤ
شی، ہغوی تہ د خبرو حق ملاؤ شی او د دے صوبے چہ کوم دغہ قبائلی نوم
دے چہ دا دوی نہ ختم شی او د دے صوبے یوہ حصہ اوگرخولے شی او بلہ
صوبہ نہ غوارو جی، ہم د دے صوبے سرہ د شامل شی۔ دا د پبنتنو یوہ وسیع
وعریض صوبہ بہ شی او انشا اللہ تعالیٰ پہ ہغے باندے بہ دا قوم ہم خوشحالہ
وی او دغہ قبائل ہم پرے خوشحالہ دی او خمونڑہ دا نور خلق ہم پرے
خوشحالہ دی او ملازمین خو ہغے تہ سر ملاؤیری، چیف سیکرٹری
خمونڑہ یو دے، د دے خانے د سی اینڈ د بلیو ایکسین وی پہ پینور کنب او
ہلتہ نے اولیری، دلته ہی ای او وی، ہلتہ نے اولیری یا دلته ماسٹر وی
ہلتہ نے اولیری، نو دغہ ملازمین او دغہ سٹاف دے پکن، خو یو آئینی
ترمیم پکن کول غواری چہ د نور و صوبو پہ شان مونڑہ ہم خان تہ غمہ صوبہ
وایو۔

حاجی محمد عدیل، جناب سپیکر! اجازت ہے؟

جناب سپیکر: یو منٹ جی، دوی مخکن پاسیدلے وو۔

جناب غفور خان جدون: جناب سپيڪر صاحب! زه خود دوى خكه حمايت كومه چه تاسو ته پته ده، د Law & Order Situation، تاسو اوگورے چه په دوه غلور كلوميټر كښ باره او جهم دے جی۔ نو كه دا اوشی نو، گورنى جی خدانے يو دے، رسول مو يو دے، كتاب مو يو دے، گورنر مو يو دے، چيف سيكرټرى مو يو دے، قوم مو يو دے او هی سی گان مو يودی نو خما مطلب دا دے چه دا بالكل، دوى له پكار دا دی چه دوى سيټيلډ شى جی۔ په دوى باندے د قانون نفاذ اوشی او تهيك خبره دا ده چه د صوبانى اسمبلى د ممبرانو تعداد به ډير شى۔ د تراسى ممبرانو په خانے باندے د سو يادايك سودس ممبرانو ايوان شى۔ هغوى به راشی او د خپلے علاقے نمائندگی به اوکړی، هغوى ته به خپل حقوق ملاق شى، ملازمتونه به ورته ملاق شى او هلته به ډير ډيويلپمنټ کارونه به اوشی، اوس خود هغوى د تپوس څوک نشته، گورنر صاحب دے او د قومى اسمبلى ممبران نې دى، غريبانان خلق دى څوک نې تپوس والا نشته نو د دے سره به په ترقى کښ شامل شى۔ د هغوى ترقى به سيوا شى، هغوى به د دے مصيبت نه دا چه کوم نمبردارى سسټم دے يا د ملکانانو سسټم دے دا به نې Totally ختم شى۔ نو پكار دا دی چه دا تاسو متفقه طور باندے منظور کړئ جی او دا ټوله چه څومره څمونږ يو صوبه ده، اوس خو افغانستان، تاسو ته پته ده چه انگرېزانو خپل يو مخصوص غرض د پاره دا قبائلى بيلت جوړ کړے وو نو جناب اوس خو پنځوس کاله اوشو د دے ضرورت هم نشته نو مهربانى د اوشی، زه خود دے ټول ايوان ته دا درخواست کوم چه متفقه طور باندے د پاس شى۔ (تالیاں)

جناب سپيڪر: جی حاجی صاحب۔

حاجی محمد عدیل: جناب سپیکر! مشکور ہوں۔ یہ ایک بڑی اچھی قرارداد ہے جو جناب پیر محمد خان صاحب نے پیش کی اور اس قسم کی قراردادیں ہم نے پہلے بھی ایوان میں پیش کی ہیں اور پاس ہوئی ہیں۔ جناب سپیکر! اس میں اگر آپ رولز 130 کے تحت اجازت دیں کیونکہ آپ کی Discretion ہے اور میں ایک تھوڑی سی Amendment پیش کرنا چاہتا ہوں، کچھ مشکلات ہیں جس کی وجہ سے پورا ٹرائبل ایریا ہمارے صوبے کے ساتھ شامل نہیں ہو سکتا ہے یا اسے Settled Area declare نہیں کیا جا سکتا تو جو ایف آر کے ایریا ہیں وہ چھ ہیں۔ پشاور، کوہاٹ، بنوں، ڈیرہ اسماعیل خان وغیرہ اور میں فوری طور پر چاہتا ہوں کہ اس میں ترمیم کر دی جائے کہ جو ایف آر ایریا ڈپٹی کمشنر پشاور، بنوں اور ڈیرہ کے انڈر ہیں ان کو تو فوری طور پر ہمارے صوبے کے ساتھ شامل کر دیا جائے اور ان کو پھر اس صوبائی اسمبلی میں نمائندگی بھی دی جائے۔ تو میں اس قرارداد کی پوری حمایت کرتا ہوں اور اس میں صرف یہ ترمیم پیش کرتا ہوں کہ وفاقی حکومت سے ہم یہ بھی استدعا کریں کہ فوری طور پر ایف آر کے جو ایریا ہیں ان کو ہمارے صوبے کے ساتھ شامل کر دیا جائے اور ایف آر کو باقاعدہ نمائندگی کیونکہ اب تو الیکشن بھی بالغ رائے دہی کے تحت ہو رہا ہے تو ان کی نمائندگی بھی ہماری اسمبلی میں ہونی چاہیے، یہ میری Amendment ہے شکریہ جی۔

جناب سپیکر: Amendment کے لئے تو پھر حاجی صاحب Rules suspension کے لئے بھی آپ Request کریں گے۔ پہلے تو سب لوگوں۔۔۔ (قطع کلامی)

حاجی محمد عدیل: نہیں جناب سپیکر! اس میں تو آپ کو اجازت ہے کہ You can suspend a rule اس مسئلے پر تو میں پوائنٹ آف آرڈر پر بات کروں گا لیکن چونکہ یہ اب قرارداد آرہی ہے تو آپ اس میں اپنی Discretion کر کے رول کو Suspend کر دیں اور مجھے Amendment کی اجازت دے دیں۔

جناب بشیر احمد بلور (وزیر ایریگیشن ، قانون و پارلیمانی امور)، د Amendment د پارہ بہ
خما ہم Proposal وی نو بیا بہ یو خانے خبرہ اوکړو۔

جناب اکرم خان درانی : جناب سپیکر صاحب ! لکه څنګه چه پیر محمد خان
قرارداد پیش کړے دے حقیقت دا دے چه هغه وخت به د دے ضرورت وو خو
اوس دا ضرورت نشته جی او دا پکار دی جی چه لکه دا ټولے ایریا چه ده دا
سیټلډ ایریا شی او اوس هم جی دا لوبه شروع ده په هر خانے باندے ، هر یو
خانے کښ تقریباً په یو میل باندے ورسره ټرانسیبل ایریا ده۔ زه به درته د بنوں
مثال درکړم چه هلته کښ څمونږ کلی سره تقریباً په دوه فرلانګه کښ ټرانسیبل
ایریا ده نو د دے خانے نه سرے اونیسوی او په دوه فرلانګه باندے هلته بیا مونږ ته
اطلاع اوشی چه درے لکھه روپۍ ، لکه هغه بله ورځ هم زه کمشنر صاحب
سره ملاف شوم۔ څمونږ Proper د بنوں سټی نه درے کسان اغواء شوے دی او
تورخیل یو قوم دے جی ، هلته دی ، او هغوی ته د پیسو ډیمانډ راغله دے۔
باقی عدیل صاحب چه کومه خبره اوکړه ، ایف آر خو اوس هم څمونږ سره
دلته دے۔ لکه خما حلقے سره تړلے دے۔ زه د هغه نمائنده یم باز محمد خان
سره ایف آر حلقه ده نو د هغه نمائندگی خو دلته کښ اوس هم شته ، لکه د
پشاور به داسے حلقے وی چه د هغه به وی په هغه کښ خما خیال دے د
ترمیم څه داسے ضرورت نشته۔ څمونږ دا ایف آر حلقے چه دی ، هغه د
فیڈرل ممبرانو سره نه دی ، ماسره هم ده باز محمد خان سره هم ده۔ څمونږ د
بنوں مسئله چه ده نو د ترمیم په دے کښ ضرورت نشته دے۔

جناب سپیکر : ددی سی دلاندے دی۔

جناب اکرم خان درانی ، نو په دے کښ د ترمیم څه داسے ضرورت نشته دے۔

او دا قرارداد چہ دے، دا د متفقہ طور سرہ جی پاس کر لے شی چہ کومہ ترائیبل ایریا دہ ہغہ د سیتلڈ ایریا سرہ شامل شی۔ دانے مستقل حل دے۔

جناب عبدالجمن خان: شکریہ سپیکر صاحب! قابل احترام سپیکر صاحب،
داگران محترم رور پیر محمد خان صاحب چہ کوم ریزولوشن پیش کرے دی
دا دیر Important دے۔ خما پہ خیال خو پہ بعض بعض ایجنسو کنیں، لکہ د
ملاکنڈ ایجنسی مثال بہ واخلو، ہلتہ کنیں پراونشل الیکشن کمیٹی،
دسٹرکٹ کونسل الیکشن کمیٹی، سیشن جج پکین شتہ، سول ججز پکین
شتہ۔ خو صرف ہغہ نوم د ایجنسی پاتے دے او نور دغہ د دسٹرکٹ شان دے
خو د ہی سی پہ خانے باندے ہلتہ پولیٹیکل ایجنٹ کینی۔ زہ خو بہ حاجی
صاحب تہ گزارش اوکرم چہ خما پہ خیال خو پیر محمد خان صاحب چہ کوم
قرارداد پیش کرے دے، دا پہ خپلہ Comprehensive دے کہ چرے د ایف آر
خبرہ راشی نو بیا خو F.R already وی، ہلتہ خو الیکشن، دوی اوونیل
چہ دوہ کسان خمونر نمائندگان د ایف آر د علاقے نہ دی نو بیا بہ د دے ہغہ
جامعیت پاتے نہ شی۔ نو دا قرارداد نہ Comprehensive قرارداد دے او پکار دہ
چہ دا د اسمبلی نہ متفقہ طور باندے پاس شی۔

جناب سپیکر: جی جناب پیر صاحب۔ پیر صابر شاہ صاحب زما خیال دے
حاجی صاحب۔۔۔

وزیر قانون و پارلیمانی امور: جناب سپیکر صاحب! مالہ یو دوہ منہہ راکرتی
چہ پہ زہ پہ دے خبرہ اوکرم۔ کوم قرارداد چہ پیش شوے دے پہ دے باندے
خمونر ہیخ اختلاف نشتہ او صرف دا یوہ خبرہ کومہ چہ قائد اعظم صاحب پہ
خپل Speech ک نیں دا ہم ونیلی وو چہ Muslim will cease to be a

muslim, Hindu will cease to be Hindu, Christian will cease to be

a Christian, we will all be Pakistanis. نو صرف د دوی د یادگیرنے د پارہ دا ورتہ وایم۔ باقی دا چہ کوم قرارداد دے، د حکومت دے تہ ہیخ اعتراض نشته، دا بنہ خبرہ دہ، بدہ خبرہ نہ دہ خو پہ دے کنبں دومرہ Amendment چہ تاسو تہ دا ریکوسٹ کومہ چہ دوی دا پخپلہ باندے اوکری چہ پہ دے باندے کوم Developmental اخراجات دی، کوم ایڈمنسٹریٹیو اخراجات دی، چہ کوم فیڈرل گورنمنٹ خرچ کوی، ہفہ دہم صوبے تہ راکرے شی۔ ولے چہ دا خود دے نہ بغیر بیا Impossible دہ چہ مونر دا صوبہ بہ چلوو۔ نو دا Amendment بہ پکنس اوکرو او بیا بہ نے متفقہ طور باندے پاس کرو۔ مونر تہ ہیخ اعتراض نشته، تاسو رولز ہم سسپنڈ کری، مونر تہ ہیخ اعتراض نشته۔

جناب سیکر : حتما خیال دے جا جی صاحب تاسو کہ خپل Amendment withdraw کری او پیر محمد خان، کومہ خبرہ چہ بشیر خان اوکرہ نو دا دیرہ Relevant خبرہ دہ پہ دے باندے سوچ کول پکار دی او دا پکنس Include کول پکار دی۔

جناب پیر محمد خان : کہ تاسو واینی نو حتما خو اعتراض نشته۔ سپیکر صاحب پیسے ہغوی تہ خی، خو بتولہ پیسہ ضائع کیری۔ دے قبائلو تہ دیرہ پیسہ، مونر چہ پہ دے یو طور خم باندے قازقستان تہ خو۔

جناب سیکر : تاسو دہغوی پہ خبرہ باندے خان پوہہ کری جی۔ ہغوی دا وانی چہ کوم Already allocated federal funds ہغے تہ خی چہ ہفہ د پکنس ہم Province تہ ملاؤ شی۔

جناب پیر محمد خان: داد پکنین دوی واچوی کنه۔

بیگم نسیم ولی خان: محترم سپیکر صاحب! کله چه دا قرارداد پاس شی او حکومت په دے باندے غور اوکری چه دا ترائیبل ایریا تاسو سره په صوبه کټن شاملوی۔ Automatically ستا د صوبے آبادی چه ده هغه به زیاته شی۔ داسے ده کنه۔ د مواصلا تو د تقسیم کوم Percentage چه خمونر دے هغه به زیات شی او Automatically کوم فنڈز چه راخی دا فنڈز خو بالا راخی کنه۔ بیا به هغه فنڈز صوبے له راخی او صوبه به بیا هغه فنڈز پخپله طریقہ تقسیموی، خما خیال دے که داسے قیصه وی نو بیا به دا Automatically داسے اوشی۔ نو که پکنین ترمیم کوئی نو اوکری پکنین، خو داسے به وی چه تاسو به بیا دا وایتی چه دا ترائیبل ایریا مخصوصه دهغوی ده او مونرے ترینه غوارو چه تش دا کارونه هغوی له اوکرو۔ نه، د دے مطلب دا دے چه داتوله ترائیبل ایریاز چه دی داد په صوبه کنش Merge شی۔ دا د صوبه شی او دے ته د صوبه اووتیلے شی او د صوبے آبادی د په هغه تناسب، بیا مونر به د بقول پاکستان د آبادنی تقریباً 19% شو۔ نو خما خیال دے بیا به خمونر په پول کنش حصه او خمونر این ایف سی ایوارڈ کنش هغه حساب Automatically زیات شی۔

جناب سپیکر: خما خیال دے بشیر خان، د بی بی دا خبره چه کومه ده دا ډیره Forceful ده۔

وزیر قانون و پارلیمانی امور: بی بی خو خبره اوکرله۔ د هغه خو سوال نه پیدا کیزی۔ مونر وایو چه بالکل تهیک ده خو خما مقصد صرف دا وو چه تر اوسه پورے ترائیبل ته کومے پیسے ملاویری۔ هغه د Divisible pool

نه ملاويڙي - هغه Over and above ملاويڙي - نو مونڙ وايو ڇه ڪوڙي
 Over and above پيسه ڏي هغه ڇه ڪوڙي Divisible pool ڏ هغه نه
 زياته ورلہ ورڪري او بيا پاپوليشن دغه ڪين ورڪري او ڇما مطلب ڏاڏه ڇه
 ڇمونڙ صوبه ته زياته پيسه راشي -

جناب سپيڪر: حاجي صاحب، تاسو ڇپل Amendment withdraw ڪرڻي ڪنه
 جي -

Haji Muhammad Adeel: I withdraw my amendment.

Mr. Speaker: Is it the desire of the House that the Resolution No. 111 moved by honourable M.P.A., Pir Muhammad Khan may be passed.

(The motion was carried.)

Mr. Speaker: The "Ayes" have it. The Resolution is passed unanimously.

جناب پير محمد خان: جناب سپيڪر صاحب! زه ستاسو په وساطت ڏٺول

هاڻس شڪريه ادا ڪوم ڇه ڏيڪ جيتي مظاهره نه اوڪره -

جناب نجم الدين: پوائنٽ آف آرڊر سر - مونڙ هم شڪريه ادا ڪوو، خو سر ڇما
 يو عرض ڏه - مخڪين هم ڏاسه يو قرارداد ڪين ڏوو ڪسانو مخالفت ڪرڙ
 وو، ڏ پختونخوا په قرارداد ڏ ڪين جي - او نور ٽول هاڻس متفقه طور پاس
 ڪرڙ وو - ڇما يو Personal explanation ڏه - ڇما قرارداد وو، په هغه بانڏه
 خبره ڪوم سر - زه ڏا واهم ڇه په ڏه اسمبلي ڪين هر سري ته ڏا حق حاصل
 ڏه ڇه هغه ڏ ڇپلو خيال تو اظهار اوڪري، هغه خپله خبره په ڏه اسمبلي ڪين

اوکری، لیکن د دے خانے نہ چہ بھر اووتل نو تر نننتی ورخے پورے
 اخبارونہ دک دی او پہ اخبارونو کنیں دا لیکلے کیری چہ یو کس مخالفت
 کوی، بھنی پینتونخوا مونہ غوارو، خوک وائی نہ نے غوارو، یو غتہ
 جگہرہ نے پہ مینخ کنیں شروع کرے دہ۔ دا خو دے اسمبلی پاس کرے دے۔
 دلته کنیں پریس والا ناست دی۔ دلته دا تہول د اسمبلی ممبران ناست دی او پہ
 ہنے کنیں د دوو کسانو صرف د دوو ایم پی ایز نہ علاوہ چہ ہغوی د
 جونجوجو گروپ سرہ تعلق لری ہغوی Oppose کرے دے۔ نہ پہ دے باندے چا
 خبرہ کرے دہ چہ مونہ دا نہ منو، خما د ذہن مطابق بغیر د دوو کسانو نہ۔ نو
 خما دا عرض دے، پہ دے سر زہ تحریک استحقاق ہم درلیرمہ او دا تاسو
 منظور کرنی چہ کم از کم پہ دے اسمبلی کنیں خبرہ کوی او چہ د دروازے نہ
 بھر اوخی ہلتہ کنیں بیا پہ اخبارونو کنیں یو ایشو شروع کرے وی او وائی
 چہ دا جگہرہ دغہ کرے دہ۔ نو سر خما دا عرض دے، د دے صوبے نوم او بل
 سر دا ہم وایم چہ کوم قرارداد دلته کنیں پاس شی نو پکار دا دہ چہ مرکزی
 حکومت پہ ہنے باندے عمل درآمد اوکری او پہ ہنے باندے خبرہ اوکری او
 خمونہ دا دوارہ قراردادونہ متفقہ طور باندے پاس شوے دی صوبہ بہ ہم غتہ
 شی دلته کنیں بہ انشاء اللہ تعالیٰ خوشحالی ہم راشی۔ د دے صوبے نوم بہ ہم
 بنہ تھیک شی خو دا کوم کسان چہ دی نو دوی چہ پہ ہنے وخت کنیں
 مخالفت نہ دے کرے، د دوو کسانو نہ علاوہ، دا تہولہ دنیا گواہ دہ۔ باقی
 اخباری شوشہ د ترینہ نہ جو روی او دے سرہ د اسمبلی استحقاق ہم مجروح
 کیری چہ دے اسمبلی قرارداد پاس کرے دے چہ پہ ہرہ طریقہ باندے پاس شوے
 دے او یو سرے پہ اخبار کنیں بیان ورکوی، خوک وائی چہ فلانکے چل دے،

غوک وائی فلانکے چل دے۔ نو خما دغه عرض ووسر، ستاسو پہ نویتس کنب
 نے راولم او پہ دے باندے خما تحریک استحقاق منظور کرنی او دا د استحقاق
 کمیٹی تہ اولیرنی۔

جناب سپیکر : نجم الدین خان خبرہ داسے دہ چہ پروردگار د رزق وسیلے
 جوڑے کرے وی، مختلف مختلف دغه د پارہ، نو دغه شان خمونر د اخبار
 رونرہ یا مالکان چہ وی، د هغوی ہم یو وسیلہ دہ۔ هغه خہ دہ؟ هغه دادہ چہ
 خبر ورکوی، نو خما خیال دے چہ کہ دا خبرونہ نہ وی او اخبار یو پانرے تہ
 راشی چہ نورخہ ورسرہ نہ وی او دا خیزونہ ہم پکین نہ راخی نو بیا بہ
 ورومبے تہ وائی چہ پہ آتہ روپی نے نہ اخلم، پہ یوہ نیمہ روپی نے اخلم
 نو پریزیدہ نے د رزق وسیلے نے دی، لگیا دی خلق بہ وائی، ترخو پورے چہ
 داسمبلی تعلق دے، هغه تاسو پاس کرے دے او هغه مونر بالکل پہ هغے دغه
 باندے فیڈرل گورنمنٹ تہ Recommendation تہ ورلیزلے دے۔ اوس باقی
 فیڈرل گورنمنٹ پوهیرہ او کار نے پوهیرہ، ستاسو د ممبرانو Efforts
 پوهیرہ چہ هلته کوم دی چہ هغوی نے پہ خہ طریقہ باندے کوی او انشاء اللہ
 Hopeful چہ خمونر د اسمبلی قرار داد تہ بہ نیشنل اسمبلی Respect
 ورکوی۔ دا خمونر امید دے، خمونر رونرہ دی، مونر بہ هغوی تہ Respect
 ورکوف او هغوی بہ مونر تہ Respect راکوی او باقی پہ اخباری بیانونو
 باندے زہرہ مه دغه کوئی۔

سید محمد صابر شاہ : جناب سپیکر ! نجم الدین خان دلته کتب یو خبرہ اوکرہ۔ زہ
 نہ پوهیزم چہ دوی دا خبرہ چہ اوکرہ، یقیناً ما تہ داسے لری چہ دوی غواپی
 چہ د دے شے وضاحت اوشی، زہ د هغوی مشکوریم چہ دا یو شے چہ

Controvertial شوے وو او پہ ہغے کنب دیر واضح طور باندے د پختونخوا د قرارداد پہ حوالہ سرہ شاید ہغوی بہ پہ دے ہاؤس کنب موجود نہ وی یا د دوی انفارمیشن چہ کوم دی، ہغہ وخت کنب یا دوی د بدنیتی مظاهرہ اوکرہ یا ہر شہ نے چہ اوکرل، بحر حال دا یو حقیقت دے چہ د پختونخوا قرارداد بارہ کنب د مسلم لیک طرف نہ مونر یو فیصلہ کرے وہ، خمونر یو اصولی موقف وو او ہغہ موقف بجائے د دے نہ چہ د مسلم لیک ہر ممبر پاسی او ہغہ د خپلو خیالاتو اظہار اوکر ی ماتہ پورہ د مسلم لیک د خپلے پارٹی د ہر ممبر د ہر کارکن د ہغوی تولو ما پہ دے ہاؤس کنب نمائندگی کرے وہ۔ د مسلم لیک دیر واضح موقف مونر ستاسو مخ کنب ایخودے وو او ہغہ موقف خمونرہ دا وو چہ دلته کنب چہ کوم قرارداد پیش شوے دے زہ د ہغے اعادہ کوم چہ د دے صوبے نوم بدلیل پکار دی او ہغہ نوم د صوبے تہ پختونخوا ورکرے شی - نو جناب سپیکر! خمونر د مسلم لیک د دے قرارداد سرہ دے حدہ پورے اتفاق وو چہ ہاں د دے صوبے نوم چہ دے ہغہ بدلیل پکار دی لیکن نوم د کوم ورکرے شی، خمونر دا موقف چہ د دے صوبے د مختلف علاقو نمائندہ یوہ کمیٹی د جورہ کرے شی، پہ ہغے کنب د د مختلف علاقو نمائندگان کینی، ہغہ د مختلفو نومونو باندے غور اوکر ی او یو متفقہ نوم د دے صوبے تہ ملاؤ شی۔ دا یو داسے موقف وو، دا د مختلفو علاقو او نن د خدائے شکر دے چہ د مسلم لیک کوم موقف وو ہغہ موقف د یو مثبت موقف پہ طور باندے مخامخ راغلے دے۔ دا سپیکر صاحب مونرہ غوارو چہ پہ دے صوبہ کنب کہ د نوم مسئلہ وی کہ نور مسائل وی، ہغہ د خمونر پارٹی تہ او نورے غومرہ د دے ہاؤس پارٹی چہ دی ہغہ د افہام و تفہیم سرہ او متفقہ طور باندے د دا

خیزونہ مخے تہ راخی ، تاکہ ہفہ مسئلے چہ کومے مونر تہ مخکنس پرتے
 دی، یعنی د پختونخوا قرارداد دے اسمبلی پاس کرو لیکن حقیقت کنس خو بہ
 دا قرارداد مرکز تہ خی ، ما پہ خیل سپیچ کنس دا خبرہ کرے وہ ۔ ما ونیل جی
 دا د غہ د پارہ چہ دلته نہ کہ مونر د دے اسمبلی نہ د بتولے صوبے د مختلفو
 علاقو نمائند گان کینی او یو متفقہ نوم مخکنس راولی ، چاہے ہفہ ہر غہ چہ
 وی او ہفہ نوم چہ غہ وخت مخکنس قومی اسمبلی تہ خی نو ہفہ بہ وانی
 چہ دا د صوبہ سرحد د عوامو یو متفقہ آواز دے۔ نو د ہفے نہ وروستو جناب
 سپیکر تاسو اوکتل چہ د ہفہ قرارداد د منظورنی نہ وروستو پہ ہزارہ کنس
 یو طوفان را اوچت شو، پہ ملاکنڈ کنس یو طوفان اوچت شو ، پہ کوہاٹ کنس
 پہ دے باندے Resentment بنکارہ شو، پہ ملاکنڈ کنس او پہ ہر خانے کنس پہ
 ہفے باندے Resentment راغلے دے۔ نو جناب سپیکر ! نو د ہفہ شے سرہ دا
 او شو چہ د صوبے چہ کومہ یو یکجہتی ، یو داسے ضرورت چہ کوم د دے
 صوبے د عوامو یو ضرورت دے، د ہفہ ضرورت پورہ کولو د پارہ چہ مونر
 بتول متفق وے چہ دا یو متفقہ آواز مخکنس تلے وے نو نن بہ د ہفے پہ نتیجہ
 گنبا نہ پہ ہزارہ کنس دومرہ مشکلات جو ریدل او نہ پہ پیرہ اسماعیل خان کنس
 بہ داسے حالات جو ریدل، نہ بہ پہ کوہاٹ کنس او دا شے بہ متفقہ طور باندے،
 نو صرف دا د ہفہ شے اعادہ یعنی دا وینا کول غوارو چہ پہ ہفہ وخت کنس
 دوی ، مونر پہ ہفہ وخت کنس صفا ونیلی دی چہ مونر د دے قرارداد نہ
 حمایت کوو او نہ مخالفت کوو او مونر دا نہ غوارو چہ دا قرارداد چہ کوم
 دے، د پہ ووٹینک کنس واچولے شی او دا د متنازعہ جو رشی۔ دا حما الفاظ
 دی لیکن ماتہ افسوس دا دے چہ فاضل ممبر صرف د دے د پارہ یوہ داسے خبرہ

اوکرہ چہ د کومے د حقائقو سرہ ہیخ تعلق نہ وو او د ہغے پہ وجہ باندے نے
 زہ مجبور کریم چہ زہ د خپلے پارتنی، کوم چہ خمونر موقوف دے ہغہ موقوف
 پرون ہم خمونر وو او نن ہم خمونر دا موقوف دے او انشا اللہ صبا بہ ہم
 خمونر دا موقوف وی چہ د دے صوبے نوم چہ کوم دے دہغے د پارہ بتول خلق
 د کینی او یو متفقہ شے د مخکنے راوی، تاکہ ہغہ بتولو مختلف زبان ونیلو
 لہ، د مختلف علاقو خلقو لہ ہغہ قابل قبول وی۔ شکریہ

یگم نسیم ولی خان : محترم سپیکر صاحب! خنگہ چہ پیر صاحب وانی چہ
 زہ مجبور شوم۔ خما خیال دے چہ زہ ہم نن مجبورہ شوم چہ بیا پاسم او
 خبرہ اوکریم، یو شے چہ فیصلہ شوے دے، د افسوس خبرہ دا دہ چہ، حقیقت
 دا دے چہ یو شے راشی مینخ تہ نو ہغہ پبلک تہ اوخی، پہ ہغے باندے خلق
 کینی او خپلے رائے پہ ورکوی، میتنگونہ پہ کوی، جلسے پہ کوی،
 جلوسونہ پہ کوی، تقاریر پہ کوی، د خلقو رائے پہ جو پروی او ہغہ شے
 Ultimately بیا یو منطقی نتیجے تہ د رسیدو د پارہ اسمبلی تہ راخی،
 اسمبلی تہ خکہ راخی چہ د بتول قام نمائندہ خلق چہ دے دا یو نمائندہ ہاؤس
 دے، ہغہ بیا نمائندہ ہاؤس تہ راشی او ہغہ پہ نمائندہ ہاؤس کین پیش شی۔ کہ
 پاس شو نو پاس شو او کہ پاس نہ شو نو پاتے شو۔ مونر دا قرارداد یو خل
 مخکنیں ہم تاسو تہ پتہ دہ پہ اسمبلی کین پیش کرے وو او ہم دغہ شان د
 مسلم لیک خمونر سرہ حکومت وو او ہم دغہ شان خنے ممبران دلته شتہ
 چہ ہغہ ہم ہغہ وخت د مسلم لیک ممبران وو، ہغہ وخت کین د مسلم لیک
 موقوف لہ د دے نہ ہم بدل وو۔ نن خو لا دومرہ دہ چہ خپل موقوف نے پہ بیان
 کرو او خمونر مخالفت نے او نہ کرو، یعنی دا خبرہ د اسمبلی پہ ریکارڈ دہ

چہ دوی خمونږ مخالفت نہ دے کرے چہ کله مونږ قرارداد پیش کرو دوی د
هغه مخالفت نہ دے کرے او ما د هغه شکریه ادا کره۔ دا کوم وضاحت چہ پیر
صاحب اوکرو دا کہ ستاسو فکر وی د اسمبلی په سبا ما دا وضاحت کرے وو
او ما دا خبره د دے اسمبلی په فلور کرے وه چہ مسلم لیک مونږ سره وو
نه دے کرے خو مسلم لیک خمونږ مخالفت هم نه دے کرے۔ په تیر خل
پوزیشن د دے هم بدل وو خدائے د نئے اوبخی میر افضل خان صاحب خپل
ممبران که آزاد پریخودے وے نو ممکن وه ما هغه خائے نه هم دا قرارداد پاس
کرے وو، خو هغه خپل ممبران هم آزاد پرے نه خودل او هغوی ته نئے ونیل
چہ تاسو به مخالفت کوئی، په دے هافس کین داسے ممبران وو چہ نیم ناست
وو او نیم ولاړ وو۔ دا افتخار مہمند صاحب گواه دے د هغه سیشن، خما خیال
دے خان په هغه سیشن کین خمونږ سره وو او که نه وو دا هغه دور وو، نو
دا قراردادونه دے اسمبلی ته چہ نه وی راغلی نو هغه پبلک پراپرٹی شی، که
چرے یو قرارداد اسمبلی ته راشی، اسمبلی کین هغه پاسشو که په Majority
پاس شو او که Unanimous پاس شو، مطلب دا دے چہ د دے صوبے Majority
خو دا وغوښتله چہ دا نوم د مالا راگری نو دخدائے په نوم بتوله دنیا نه ده یوه
شوع نو دیوے صوبے په نوم به بتول مخلوق او بتوله صوبه څنگه یو خانے
کیږی۔ کوم خانے کین چہ د پیر صاحب خبره ده چہ هغه وائی چہ پیر لونه
مخالفت شوع دے۔ نو دا خبره ما مخکینے هم کړی ده، د ریکارڈ درست کولو
د پاره کوم۔ مخالفت چا کرے دے، مخالفت هغه خلقو کرے دے چہ د دے
خلقو نه ئے الیکشن بائیلے دے، گستاسپ صاحب جلوس راویستے دے، هغه
الیکشن بائیلے دے۔ د هغه څه حق کیږی چہ یو بائیلے سرے د راپاسی او هغه

دیو جلوس راوباسی۔ دغہ شان تقریباً چہ واخلمے چہ غومرہ شوے دی خو
 زہ دا ہم نہ وایم، مخالفت بہ نے ہم یقیناً شوے وی یو خانے کنیں شوے دے بل
 خانے کنیں شوے دے۔ مسئلہ ہفہ وی چہ اسمبلی تہ نہ وی راغلی، خلق پہ
 مخالفت کوی چہ کلہ اسمبلی تہ راغلہ، اسمبلی کنیں پاس شوہ، مونرہ خو دا
 چاتہ نہ وایو چہ بیان پہ مہ ورکونی، نجم الدین خان لہر ہیر زیات لارو۔ زہ
 دومرہ حدہ پورے نہ خم چہ بیان دہ نہ پہ ورکوی چہ دچا بنوبنہ دہ چہ خنگہ
 بیان پہ ورکوی، خو دے قرارداد حیثیت دہ متنازعہ کوی نہ، دا قرارداد پہ
 دے اسمبلی کنیں پاس شوے دے او زہ پیر صاحب تہ دا تسلی ورکوم چہ
 انشاء اللہ انشاء اللہ انشاء اللہ چہ خمونرہ بہ دا کوشش وی چہ پہ کومہ طریقہ باندے
 مونرہ دا دے صوبے د اسمبلی نہ پاس کرو، کوشش بہ خمونرہ دا وی چہ پہ
 مرکز کنیں ہم دا شے پاس شی او پہ داسے طریقہ بہ نے پاس کرو انشاء اللہ چہ نہ
 بہ دوی تہ سبالا غوک غہ وائی، نہ بہ اوس ہم، دوی پہ دے کنیں زہ گرموم
 ہم نہ، زہ پہ ہیرہ خوشحالہ یم چہ دوی مونرہ سرہ ووت نہ دے کرے۔ ما بل
 خل ہم دا وئیلی وو چہ زہ ہیرہ خوشحالہ یم، الحمد للہ چہ دا دے خل لہ
 قرارداد ما پہ خپلہ طریقہ باندے منظور کرے دے کنہ۔ صبا لہ داسے خلق ہم
 شتہ چہ راپاسیدلی بہ وو۔ وئیل بہ نے چہ قرارداد دہ منظورہ ولے نہ شوکہ
 مسلم لیک دیرہ ووت نہ وے کرے۔ نن زہ دا پہ فخر سرہ وئیلے شم چہ ما
 قرارداد منظور کرو، مسلم لیک ماسرہ مرستہ نہ دہ کرے۔ قرارداد منظور
 شوے دے اسمبلی پہ ریکارڈ پروت دے کہ دچا زہ غواپی، راوا دہ خلی،
 منیس دہ واورے، Unanimous نہ دے۔ Unanimous خو کہ ہفہ دوہ کسو
 نے مخالفت کرے دے ہم Unanimous نہ دے۔ Unanimous نہ دے کہ مسلم

لیکے نے مخالفت کرے وے ہم بہ پاس شوے وو، کہ نے وے کرے ہم بہ پاس شوے وو۔ نوزہ دا وایم چہ کم از کم اسمبلی تہ داسے خیرے راورل چہ دے دا زیاتے دے۔ بہر پبلک کنین تقریر کوئی، د پبلک موڈ تہ سرے گوری۔ زندہ باد ہم کوی، مردہ باد ہم کوی۔ مونہ پہ چوک یادگار کنین یو قسم تقریر کووے اسمبلی کنین بل شان تقریر کووے۔ کہ سرے پہ ہری پور کنین تقریر کویاو کہ سرے پہ دیرو کنین تقریر کوی او کہ سرے پہ ایبت آباد کنین تقریر کوپہنہ بہ د پبلک د موڈ مطابق کوی۔ اسمبلی کنین تقریر بہ پہ حقیقت کوی۔ ما صرف Clarification کووے او خواست کوم د خپلو تولو ملگرو نہ چہ پہ اسمبلی کنین متنازعہ خیزونہ مہ راورنی، مونہ کوشش دا کووے چہ دا خمونہ اتحاد خنگہ روان دے۔ مونہ نے ہیر بنہ داسے روان اوساتو، ہفہ مشکلات د خدانے تعالیٰ تیرکری، پہ خیر تیر شو۔ اوس بہ خیر دے کینو کہ اوس حساب کتاب راسرہ کوی نوکینو بہ، اوس ہفہ وخت راغلے دے، ہفہ وخت اوس راغلے دے، ما چہ کومہ خبرہ بہ کولہ ہفہ بل خل چہ مے پہ اسمبلی کنین کرے وہ چہ خماسی سیاسی روایات او خماسی سیاسی اخلاق مالا اجازت نہ راکوی چہ زہ دے مسلم لیک پہ داسے وخت کنین پریزیم۔ نن خو دا خماسی یو ایشو دے۔ ماسرہ بہ پہ دے ایشو خبرہ کوی نو تاسو بہ خماسی پنتو ہم اوگورنی چہ ماسرہ پہ دے ایشو خبرہ اونہ کری نو پہ دوی نن سختہ تیرکا دے۔ ما تہ غوک پیغورنہ کوی چہ ملگرے د پہ مورچہ کنین پریخے دے۔ دوی مورچہ پاسولی دے، نن آرام دے، کہ خیر وی بیا بہ ورسرہ خپل حساب کتاب اوکرم۔ تھینک یو،

جناب محمد صابر شاہ : جناب سپیکر! زہ د نجم الدین خان شکر یہ ادا کوم چہ ماتہ نے د وضاحت موقع، او د دے نہ زیات زہ دیگم صاحبے ہم شکر یہ ادا کوم چہ

جناب سپیکر، دانہ دہ شوے، داخبرہ نہ دہ شوے۔

جناب نجم الدین : چہ نہ دہ شوے، دا د اسمبلی پہ فلور باندے نہ دہ شوے

جناب سپیکر : نجم الدین خان تاسو تشریف کیردنی،

جناب نجم الدین : نو سر دار زیاتے دے۔

جناب سپیکر : یو منت جی ، تاسو تہ زہ یو عرض کوم جی You may

consider it as my ruling as well دہ چہ غومرہ Matter دے

اسمبلی تہ راخی او هغه ووٽ تہ Put کیری کہ د قرارداد پہ شکل وی او کہ

بل غہ وی د هغه یو قانونی حیثیت دے۔ اوس فرض کرہ یو شل کسان یا

اسمبلی کنب درے اتیا کسان دی، دوه اتیا کسان هلته ناست دی۔ ٻٽول موجود

دی پہ هغه کنب یو قرارداد او یا یو Matter او یا یو Proposal اسمبلی تہ پیش

شی چہ پہ دے باندے د فیصلہ اوشی، اتہ غلوییت کسان چہ کوم دی

Supposing هغه نے Abstain کری، Mind you دے ضرب جمع تہ گورنی

جی، پہ 82 کنب اتہ غلوییت کسان Abstain کری پاتی کیری بہ غومرہ جی

دوه دیرش کسان بہ پاتی کیری۔ داسے دہ جی چونتیس، غلور دیرش کسان بہ

پاتی کیری، غلور دیرش کسانو کنب ووٽنگ اوشی جی او د هغه غلور

دیرش کسانو د ووٽنگ ریزلٽ پہ یو form کنب یا پہ بل form کنب راشی

یعنی Majority راشی هغه کنب ووٽنگ اوشی۔ درے کسان یا لس کسان نے

آپوز کری۔ 34 کنب زہ دا وایمہ چہ پندرہ نے آپوز کری او اتہارہ یا انیس نے پہ

حق کنب راشی نو That matter is binding on the whole of the

assembly کہ هغه نے Abstain کری وی پہ هغوی باندے هغه Binding دہ۔

او کہ هغه نورو چا ووٽونہ پہ کرے وی او دغہ کرے وی هغه چہ کوم دے پہ

ہفتہ ممبرانو باندے چہ ہفتہ موجود نے That is binding upon them پہ ممبر باندے د اسمبلی Decision چہ دے، Unanimous خو بہ ترے اوباسو یو اریخ تہ Unanimous باندے خو یو عام سرے ہم پوہیری چہ Unanimous شو، متفقہ قرارداد پاس شو خورولز او پروسیجر دا دے چہ ما تاسو تہ کوم مثال درکرو چہ 83 ہاؤس مے تاسو تہ 17 تہ راوستو، نو د 17 والا ہفتہ فیصلہ چہ دہ ہفتہ ہم پہ خپلہ اسمبلی باندے، پہ ممبرانو باندے ہفتہ Binding حیثیت لری، ہفتہ نورساتیہ تہ بہ نے نہ گورو چہ حکومت باندے بہ خہ حیثیت لری، خپل پراونشل گورنمنٹ تہ چہ Put in کوی چہ پہ ہفتے بہ نے خہ حیثیت لری، ہفتہ خو تاسو تہ پتہ دہ چہ Unanimous ترغو پورے نہ وی نو ہفتے تہ بہ گورنمنٹ د Respect پہ نظر گوری خو That is not binding on the government دغہ شان فیڈرل گورنمنٹ تہ چہ تاسو خہ شے لیپنی نو Unanimous خہ چہ Super Unanimous ہم تاسو پاس کرنی کنہ چہ د تیر شوو ممبرانو ہم ورسرہ یو خانے کرنی او قراردادونہ ہم ورسرہ یو خانے کرنی نو ہفتہ ہم پہ ہغوی باندے Binding نہ دہ ہغوی بہ پخپلہ طریقہ باندے بہ نے کوی، خو حقیقت دا دے چہ Prudence دا بنانی او خہ دغہ دا بنانی چہ یعنی بتول ستیت د پاکستان بتول حکومت دے بتول Affiliated ستیت سرہ Constituent Units تہ دے د Respect پہ نظر گوری نو Ordinarily دا طریقہ کار وی چہ فیڈرل گورنمنٹ کہ Majority باندے پاس شوے وی کہ Unanimous پاس شوے وی ہغوی تہ ہفتہ یو شے دے او د Respect پہ نظر بہ نے گوری نو صرف، پیر صاحب، نجم الدین خان لہ دا خبرے پہ دغہ دغہ طریقہ کنیں اوکری، نو پیر صاحب وضاحت ہم ڊیر بنہ اوکرو۔ خو د نجم

الدين خان په يوه خبره کين دير لونه Force دے - هغه دا دے چه مهرباني اوکړنى د اسمبلى ممبرز چه د چا په مخکښې دا قرارداد پاس شوه دے، هغوى د د دے نه لږ اجتناب کوى - تهېک ده، تاسو بالکل آزاد ينى، خپله طريقه مو ده، خپل کار مو دے، خو چه غو پورے د اسمبلى يو قرارداد پاس شوه دے، نو هغه ته اسمبلى ممبرز د Respect په نظر گورى - بهر خلق د لگيا وي، خه چه نے خوبته وي هغه د وائى - هغه تاسو ته مثال معلوم دے، خو ليگل سانيد، ولے چه دلته مونږ په داسے فورم کښ ناست يو چه قانون هم مونږ جوړوو، قانون هم مونږ خلقو ته ورکوف - په قانون باندے دا غومره جهگړے هم اوشوے، د اسمبليانو جهگړے په هم اوشوے، غومره قيصے پکښ راغله - نو تاسو چه د قانون جوړوونکى يې نو د قانون لږ Respect ته خيال اوکړنى - انشاالله ټول حالات به ښه روان وياو خما خو دا خيال وو چه نن کومه پاته ايجتيا ده هغه ته به لار شواو په دے Chapter باندے به نورے خبرے بند کړو - Thank you very much.

جناب سيد رحيم خان: پوائيت آف آرډر - دے مردان کښ روډ بلاک شوه وو - نو په هغه باندے ما تحريک استحقاق وړاندے کړے وو -

جناب سپيکر: نه جى، ستاسو تحريک استحقاق lapse شوه دے، تاسو له پکار ده چه خه شے مو په ايجتيا پروت وي نو چه هغه له ښه په ټانم راختى، بالکل نه د روټين نه اسمبلى هم ډيره ليت شروع شوه ده او زه ډير افسوس سره دا خبره کوم چه زه ستاسو تعداد ته گورمه چه سحر کوم تعداد وو بيا روستو کوم تعداد وو نو په رورمښى ورځ دا حال دے - نو مهرباني اوکړنى جى اسمبلى ته ښه په ټانم راختى جى - No جى That's all, Honourable

Ghafoor Khan Jadoon, MPA to please move his Resolution No. 26.

جناب غفور خان جدون: دیر زیات مشکوریمہ جناب سپیکر صاحب۔ یہ اسمبلی صوبائی حکومت سے سفارش کرتی ہے کہ مرکزی حکومت سے اس امر کی سفارش کرے کہ چونکہ علاقہ گدون ضلع صوابی میں پی ٹی وی کی نشریات پہاڑی علاقے ہونے کی وجہ سے صاف نظر نہیں آتیں۔ لہذا ضلع صوابی میں ایک بوسٹر لگانے کی منظوری دی جائے۔ تاکہ پی ٹی وی کی نشریات صاف دکھائی دے سکیں۔ معصوم غوندے قرار داد دے۔
جناب سپیکر: پینتو کنبن نے او وائینی کنہ جی چہ خلق نے ہم واوری۔

جناب محمد صابر شاہ: جناب سپیکر! دے کنبن کہ لبر Amendment اوشی چونکہ دا مسئلہ چہ دہ، تربیلے او د مردان د تولو علاقو سرہ دہ۔ دے کنبن د صرف دا اوشی چہ سری کوٹ کے پہاڑوں پر بوسٹر لگایا جائے۔ چہ زیات نہ زیات علاقہ او سوات پورے علاقے چہ غومرہ دی۔ د نجم الدین خان علاقہ ہم چہ د دے نہ مستفید شی۔ دومرہ Amendment د پکنبن اوشی۔

حاجی محمد عدیل: جناب سپیکر! پوائنٹ آف آرڈر! سری کوٹ کے پہاڑ پر جتنا بڑا بوسٹر ہے اس سے بڑا بوسٹر تو کہیں نہیں ہے۔

Mr. Speaker: Is it the desire of the House that the Resolution moved by the honourable member Ghafoor Khan Jadoon, may be passed?

(The motion was carried)

Mr. Speaker: The resolution is passed unanimously.

صہبانی کونی دا بعض خیز ونونہ د توفو پہ Sense کنبن مہ اخلتی۔ خکہ چہ بیا لیگل دغہ داسے وی چہ I have to put the matter to division and this

and that.

Honourable Baz Muhammad Khan MPA to please move his Resolution No.16.

جناب باز محمد خان: محترم سپیکر صاحب! یہ اسمبلی صوبائی حکومت سے سفارش کرتی ہے کہ وہ مرکزی حکومت سے سفارش کرے کہ بنوں کو ہائی وے سے لنک روڈ دیا جائے۔ محترم سپیکر صاحب! زہ ہسے یوہ خبرہ کومہ، پیرہ مہربانی جی (شور) شکر دے جی چہ د بشیر خان د خُلی نہ د منظور تکیے اووتو۔ دے خو ہمشہ د پارہ د نامظور خبرہ کوی۔

جناب بشیر احمد بلور: دے خو د ہلہ خبرہ اوکری چہ مونہ نے نامظور کوؤ۔ مونہ خو نے منظور کوؤ۔ نو بیا د دوی غہ ضرورت دے چہ تانم ضائع کوی۔ بس کنہ مونہ منظور کوؤ۔
جناب باز محمد خان: شکر یہ جی۔

Mr Speaker: Is it the desire of the House that Resoulution No.16 moved by Honourable Member Baz Muhammad Khan MPA be passed?.

(The motion was carried.)

Mr. Speaker: The Resolution is passed unanimously .

جناب ہمایون سیف اللہ خان: سپیکر صاحب لہرہ موقعہ خو ورکوی کنہ خلقو تہ جی۔ بالکل موقعہ نہ راکوی۔ یو دوہ منہہ خو راکری کنہ جی۔
جناب سپیکر: جی۔

جناب ہمایون سیف اللہ خان: سر! دا ما ونیل چہ د باز محمد خان والا پیر بنہ

پروپوزل دے جی۔ نو دے منسٹر صاحب تہ دومرہ ریکوسٹ کوف، د انہس
 ہائی وے دیرش کالہ اوشو۔ دیرش کالو نہ دے باندے کار روان دے۔ کار خو
 داسے کیری، خنگہ چہ موٹروے درے کالہ کنس جو رشو، مونزہ باندے دہم
 رحم اوکری۔ آخر مونزہ ہم دے وطن خلق یو۔ ددے صوبے خلق یو۔ دیرش
 کالہ نہ دے باندے کار روان دے، دیرش کالو کنس دا حال دے جی۔

جناب سپیکر: ہمایون خان پہ پوائنٹ آف آرڈر باندے مو خبرہ اوکرہ۔

جناب ہمایون سیف اللہ خان: بس جی خبرہ مو اوکرہ۔

Mr . Speaker: Honourable Akram Khan Durrani , MPA to
 please move his Resolution No . 29 . Honourable Akram Khan
 Durrani .

جناب اکرم خان درانی، جناب سپیکر صاحب! یہ اسمبلی صوبائی حکومت سے سفارش کرتی
 ہے کہ 1992 سے محکمہ تعلیم، صحت، مواصلات و تعمیرات اور محکمہ آبپاشی میں کٹریٹ پر
 بھرتی شدہ چوکیدار بہشتی گینگ فٹی اور وال میوز کو مستقل کیا جائے۔ جناب سپیکر
 صاحب حقیقت دا دے چہ دا پہ ہفہ وخت باندے دیرہ افسونا کہ غوندے خبرہ
 وہ۔ ما چہ د چا د پارہ نن دا قرارداد پیش کرے دے۔ ہفہ خلق چہ غوک وال
 مینان دی، غوک بہشتیان دی، غوک قلیان دی او غوک پکنس سویپران دی۔
 چہ ہفہ د دے صوبے لکہ ہفہ غریب خلق دی چہ ہفہ بل روزگار نہ مومی، نو
 دے روزگار تہ لارشی۔ نو پہ دے صوبہ کنس خو نور ہم دومرہ اخراجات
 دی۔ چہ ہفہ بالکل غیر قانونی دی او کہ پہ ہفہ باندے پابندی اولگی۔ نو د
 دے صوبے حالات بہ پرے تھیک کرے شی۔ نو پہ ہفہ وخت باندے دا یوہ غلطہ
 فیصلہ وہ چہ دا د دے صوبے ہفہ غریبو خلقو سرہ دومرہ زیاتے اوشو چہ

غوک د دے روزگار ہفہ مستحق خلق وو ہغوی تہ پہ یو داسے نظر اوکتے شو، ہغوی تہ غومرہ د حقارت نظر باندے کتلے شوے دی۔ د ہر یو سہری دا خواہش وی چہ ماتہ غہ روزگار ملاؤ شی، نو پندرہ کالہ یا بیس کالہ ہفہ د دے محکمے خدمت اوکری، د ہفے خدمت پہ وجہ محکمہ ہفہ تہ دپنشن صلہ ورکری نو خما د بتول ہاؤس نہ جی اپیل دے او بشیر خان صاحب خو نن پہ ایوانس کنبن د باز محمد خان، زہ پہ ہفے باندے ہم ددہ شکریہ ادا کومہ چہ ہفہ قرارداد نئے ہم منظور کرو نو خما د پورا ہاؤس نہ او د چیف منسٹر صاحب نہ دا گزارش دے چہ دا پہ کنٹریکٹ باندے غومرہ بھرتی شوے خلق دی، دا د دوی پرمنٹ کری او دوی تہ د روزگار میا کری او د پنشن موقعے د ورکری۔

جناب سپیکر: بل غوک خبرہ خو کول نہ غواری۔

وزیر قانون و پارلیمانی امور: مسٹر سپیکر صاحب! دیرہ دیرہ مہربانی، دا خمونہ درانی صاحب چہ کوم قرارداد پیش کرو دا خو خما خیال دے 92د خبرہ دہ او د ہفے باوجود مونہ نہ مخکنے ہم یو حکومت تیر شو خو دے حکومت تہ دا کریڈٹ حاصل دے چہ مونہ د بارہ سو نہ پندرہ سو روپٹی increase کمرے وو۔ د دے فکس چارجز والا، نو حکومت باوجود د دے نہ چہ مونہ تہ دیر زیات د پیسو تکلیف وو او خزانہ خالی وہ۔ خو بیا موجودہ حکومت، چیف منسٹر صاحب دا اوکروچہ یرہ مونہ د خلقو تہ درے سوہ روپٹی میاشت، خنگہ د بتولو خلقو Increase شوے، د ہغوی ہم مونہ Increase کرے دے او دا کوم قرارداد چہ دے پہ دے کنبن پیسے Involve دی او Under Article 115, Constitution of Pakistan ہفہ مونہ دلہ کنبن نہ شو دغہ کولے۔

مونر دا دگورنمنٹ پہ لیول باندے Oppose کوؤ۔ ولے چہ دے کنیں فنانس
Involve دے۔ مونرہ نے نہ شو کولے او Constitutionally ہم تاسو د آئین
آرتیکل 115 اوگورنی، ہغے کنیں د Money involvement خبرہ چہ راشی
نو دایا دلہ نہ شی راتلے۔

جناب اکرم خان درانی، جناب سپیکر صاحب! ما خو مخکنیے ہم گزارش
اوکرو بشیرخان صاحب تہ او پورا ہاؤس تہ چہ دا دہغہ خلقو سرہ زیاتے دے
چہ چا د تولو سیاسی پارٹیانی، او د صوبے لاس او خپے دی، دا بتول ہغہ
غریبہ طبقہ دہ۔ نو پہ دے ہاؤس کنیں نن د ہغے خلقو، حکمہ چہ کہ زہ پاسیدلے
یمہ ہلتہ ہغہ خلقو تہ ما د الیکشن پہ دوران کنیں نا ونیلی دی چہ زہ بہ تاسو
تہ روزگار درکومہ، زہ بہ ستاسو ماشومانو تہ د خپلو ماشومانو پیر نظر
گورمہ، نو خما خو خیال دا دے کہ مونرہ بتول کہ ٹوک ہم پہ دے ہاؤس کنیں
نن د دے مخالفت کوی نو مونرہ ہغہ خپلہ خبرہ چہ را ورائندے کرو، او دے
ملازمینو تہ تقریباً پہ ہغہ وخت ہر چا دا یقین دہانی ورکری دہ چہ تاسو مونرہ
سرہ ششی او ستاسو سرہ پہ سن 92 کنیں چہ گورنمنٹ کوم زیاتے کرے دے
نومونرہ بہ د ہغے ازالہ کوؤ۔ نومونرہ خود دے حکومت نہ چہ دومرہ د
مینڈیت حکومت دے۔ پکار دا دہ چہ بل چا ورسرہ زیاتے کرے دے او ہغہ بنہ
خبرہ چہ بل چا نہ دہ کرے نو دے گورنمنٹ تہ د اعزاز حاصل شی چہ دا
ہغے د پارہ پہ ہغہ خپلہ فیصلہ کنیں بدلہ شی۔ او نور اخراجات داسے شتہ --
--- (قطع کلامی)

جناب بشیر احمد بلور، پوائنٹ آف آرڈر، سپیکر صاحب! زہ دا عرض کومہ چہ دا
کریڈٹ خداتے پہ فضل سرہ مونرہ اخستے دے چہ مونرہ د پارہ سو نہ پندرہ

سو کپی دی او بیا ہم به کوشش کوؤ، زه تاسو ته عرض کومه چه Technically ہم دا قرار دا د چه دے Under Article 115 Constitution of Pakistan کین خمونږ دا خیال دے چه دا را نه شی۔ Technically ہم دا نه دے پکار چه دا مونږ دغه کرو او خمونږ حکومت په دے Oppose نه کوی چه مونږ د دے مخالف یو کوشش کوؤ۔ چه کله مونږ سره خدانے اوکپی چه فنانس برابر شی۔ مونږ به خامخا۔۔ (شور) لږ خما خبرے ته غوږ کیردنی۔ خما دا عرض دے چه کله حکومت سره Financially حالات تهیک شی نو مونږ به خامخا دا کوؤ۔ مونږه هم دا غواړو چه غریب سړی ته د هغه د روزگار پیسے صحیح ملاؤ شی۔ نن په پندرہ سو روپنی میاشت باندے سرے خپل بچے هم نه شی ساتلے نو په دے وجه باندے چه خمونږ دا حالات لږ بڼه شی نو مونږ به نه خامخا کوؤ۔

جناب سپیکر: جی حاجی صاحب۔

حاجی محمد عدیل: جناب سپیکر! حکومت کی Financial difficulty کا جہان تک تعلق ہے تو وہ محترم وزیر صاحب نے بیان کر دی ہیں لیکن ریکارڈ کی درنگی کے لئے کہتا ہوں کہ یہ آرٹیکل 115 جو ہے وہ اس قرارداد پہ لاگو نہیں ہوتا ہے، ایک دوسرا یہ ہے کہ ہمارے رولز 1,2,3 کی جو Explanation ہے وہ بھی اس قرارداد پہ کسی قسم کی پابندی نہیں لگاتی۔ شکر یہ۔

جناب اکرم خان ڈرانی: دے بشیر خان صاحب یوہ خبرہ اوکړلہ۔ (قطع کلامی)

جناب سپیکر: په نمبر نمبر پاڅنی نو هر سرے به خبره کوی۔

جناب منظور خان جدون: خبره دا ده سپیکر صاحب! دے نه خو هیخ څوک انکار نه کوی۔ Technically خو تهیک ده۔ مونږه وزیر صاحب سره اتفاق کوؤ

خو عرض دا دے چہ مونہہ دا ریکوسٹ کوف، چیف منسٹر صاحب ہم ناست
دے چہ پہ دے دِ غور خو اوکری کنہ۔ بس دومرہ خبرہ دِ اوکری چہ غور بہ
پرے کوف جی۔

جناب بشیر احمد بلور: غور خو بہ پرے خامخا کوو۔

جناب سپیکر: بشیر خان! تاسو لہ تشریف کیردنی۔ بس تھیک شو۔ خما خیال
دے دا Via media بہ لہ راواسو اکرم خان، یو عرض کومہ تاسو تہ۔ Via
media بہ راواسو۔ ہیچرے ہم ہاؤس دا نہ غواری چہ ستاسو قرارداد دِ
نامنظور کری بلکہ دگورنمنٹ ہم دا خواہش دے، تاسو پخپلہ مونہہ تول کہ حکومت دے کہ
اپوزیشن دے کہ تول ہم دا خبرہ کوی چہ پیسے نشتہ، پیسے نشتہ او حقیقت
ہم دا دے چہ حالات داسے دیر دغہ دی نو بہترہ بہ دا وی چہ دا تاسو بہ
Withdrawal اوکرنی او د خپل حدہ پورے گورنمنٹ وانی چہ Already
مونہہ Three hundred روپنی دغہ کری دی نو ووتہ تہ نہ Put کوف
Withdrawal اوکرنی او چہ غہ وخت کنہ لہ ہم حالات تاسو پوہہ شتی چہ
پہ بل بجت کنہ یا پہ بل بجت کنہ بنہ کیری نو انشاء اللہ دومرہ حدہ پورے بہ
زہ دا ریکوسٹ اوکرم گورنمنٹ تہ چہ دومرہ پورے Assurance دِ اوکری
چہ پہ بل بجت کنہ حالات بنہ شو او کہ پہ بل کنہ بنہ شو نو پہ دے باندے،
دومرہ پورے Assurance اوکری دغہ بہ کیری۔

وزیر قانون و پارلیمانی امور: سپیکر صاحب! زہ تاسو تہ دا عرض کوم ستاسو پہ
وساطت دے ہاؤس تہ دا عرض کوم چہ خمونہ د حکومت کوشش دا دے چہ
مونہہ زیات نہ زیات، نن خو پنخلس سوہ باندے خنگہ چہ ما مخکنیے عرض

اوکرو، چه نن خلق بچو له روټی هم نه شی پورا کولے او دا دوی ته په فلور آف دی هاؤس دا تسلی ورکوف چه کله انشالله خمونږ حالات بڼه شی نو دا خو خمونږ د حکومت د خدائے فضل سره بڼیاد دے چه د هغه خلقو چه گزاره نه کیری چه هغوی ته صحیح طریقے سره تنخواگانے ملاؤ شی چه هغه Respectable طریقے سره بچو له روټی پیدا کری چه خمونږ کله نه دا حالات تهیک شو نو انشالله دا دوی له تسلی ورکوف چه حکومت به د دوی نه مخکښ چه دوی لا مونږ ته Propose کوی نو مونږ به مخکښ دا کار کړے وی۔ انشالله،

جناب اکرم خان درانی: جناب سپیکر صاحب!

جناب سپیکر: جی هغوی خبره کوله، همایون خان۔

جناب همایون سیف الله خان: جناب منسټر صاحب اوس اوونیل جی چه آرټیکل 155، او دا نه هم اوونیل چه یره د پیسو ډیر تکلیف دے۔
سپیکر صاحب، په دے Constitution کښ یو بل آرټیکل هم شته دے جی۔
هغه ته وائی (2) Clause 161، مهربانی اوکړنی منسټر صاحب د کوشش اوکړی۔ لږ خپل حق تر تاسو اوغوارنی، تقریباً درے زره کروړه روپنی جوړیږی جی، درے زره کروړه جوړیږی۔ حساب اوکړنی جی، هغه خپل حق غواری نه نو څنگه به دا حالات بڼه کیری جی۔ خپل حق اوغوارنی۔
Under 161 Clause (2) چه کوم حق کیری جی۔ حق غواری نه اووالپه چه یره غریب یو، خمونږه صوبه غریبه ده، خمونږه صوبه غریبه نه ده۔ زه هډو دا خبره منم نه، دا صوبه غریبه نه ده We Should get our rights, proper rights۔ مونږ له ډراکری جی۔ دا قرار دا د پاس شوے وو۔ ټولے اسمبلی پاس

کرے وو - And there was no body against it نو مہربانی اوکرنی - لہ
 کوشش اوکرنی---- (قطع کلامی)

حاجی محمد عدیل: جناب سپیکر! مجھے بڑی خوش ہوتی ہے کہ اس ایوان میں وہ لوگ جو
 ماضی میں اقتدار میں تھے اور انہوں نے کبھی اپنے صوبے کے حق کی بات نہیں کی تھی اور
 آج اپنے صوبے کے حق کی بات کرتے ہیں۔ ہماری صحبت سے ان کو بھی فائدہ ہوا
 ہے۔ جناب سپیکر صوبائی حکومت نے ایک کمیٹی بنائی ہے جو ہمارے Arrears ہیں جو
 ہمارے واجبات ہیں اسے جی این قاضی فارمولے کے تحت واپڈا کے ذمہ جس میں سرچارجز
 اینڈینٹل سرچارجز، فیول سرچارجز یہاں تک کہ میٹر کا رینٹ ان تمام پر اس کمیٹی نے
 اسلام آباد میں میٹنگ کی ہے اور ایک ٹیکنیکل کمیٹی بنائی ہے جو واپڈا ہاؤس میں
 Continuous بیٹھے گی اور پندرہ دن کے اندر اندر اپنی رپورٹ صوبائی حکومت کو دے
 گی۔ جناب سپیکر! یہ حکومت عوام کی منتخب حکومت ہے اور اس حکومت میں دونوں
 پارٹیاں ایسی ہیں جن کے عوام میں Roots ہیں اور وہ لوگوں کے حقوق کے لئے صرف
 یہ نہیں ہے کہ جب اپوزیشن میں ہوں تو بات کرتے ہیں، حکومت میں رہ کر بھی بات
 کرتے ہیں۔ جبکہ وہ حکومت میں ہوتے ہیں تو خاموشی اختیار کر لیتے ہیں۔ شکر یہ۔

جناب بشیر احمد بلور: جناب سپیکر! پوائنٹ آف آرڈر۔

جناب ہمایون سیف اللہ خان: جناب سپیکر صاحب! یومنٹ جی۔ (شور)

وزیر قانون و پارلیمانی امور: زہ پہ پوائنٹ آف آرڈر باندے یوہ خبرہ کوم سپیکر

صاحب، پلیز!

جناب سپیکر: مخکنے ہفہ حاجی صاحب دوہ درے خله پاغیدو او ہغوی

تہ تانم نہ دے ملاؤ شوے چہ ہغوی خبرہ اوکری نو بیا بہ تاسو یکمشت جواب

ورکری۔

حاجی محمد يوسف خان : جناب سپيڪر! زه ستاسو پي حد مشڪوريم چه تاسو
 مالھ موقع راکړه۔ حقيقت دا دے جی چه د دے قرارداد Technical لحاظ خو
 به څه وی هغه منسټر صاحب خبره واضح کړله۔ خو زه ستاسو او ستاسو په
 وساطت ددے هاوزس توجه دے غاړے ته راگرخوم چه په دے قرارداد کښن چه
 کومه مطالبه شوے ده، د دے ډيراهميت دے۔ حقيقت دا دے چه کوم وختسره
 دا فيصله شوے وه چه دا د په Contract base باندے وی نو دا فيصله
 غلطه وه۔ د هغه وجه دا ده چه گورنمنټ په يو سسټم سره چلپيری چه د
 حکومت بعض ملازمين پرممنټ شو او بعض پکښن کنټريکټ شو۔ پکار دا
 وه چه يا خو د دے ملازمينو ضرورت نشته چه نشته نو بيا دا پوستونه
 ختمول پکار وو او چه کله هغوی دا اومنله چه د دے پوستونو ضرورت شته
 نو بيا په يو حکومت کښن دوه ادارے قائمول، د هغه نه يو احساس کمتری يا
 احساس محرومی پيدا کيری او دا مسئله به څه نه څه وخت سره، ولے چه د
 دے وخت تيريدو سره تعداد هم زياتيری۔ اوس هم د دے نه په زرگونو خلق
 متاثره دے نو ځما خو به دا گزارش وی ستاسو په وساطت باندے چه په دے
 باندے حکومت کښی او سنجيدگنی سره غور او کړی او دا مسئله په دے باندے
 حل کول پکار دی چه هغه خلق چه کوم په دے کښن بهرتی شوے دے هغه د دے
 صوبے سره يو گهرا تعلق ساتی۔ د دے صوبے باشندگان دی، که چرے حکومت دا
 غواړی چه دا پوستونه غير ضروری دی نو پکار ده چه مخکښن ته دغه
 پوستونه د ختم کړی خو چه کوم خلق نے پرے بهرتی کړے دے جی نو دوی
 پرممنټ جاب ورکول پکار دی او د دے قرارداد اهميت شته جی۔ زه ستاسو په
 وساطت باندے، لکه څنگه چه تاسو او وئيل چه حکومت په دے باندے

سنجیدگنی سره غور اوکری او دے له د اولیت ورکری۔ زه به مشکوریمه
جی او دا قرار داد اہم دے کہ دادوی پاس کری نوزہ به مشکوریم۔

وزیر قانون و پارلیمانی امور: جناب سپیکر!

جناب نجم الدین: جناب سپیکر!

وزیر قانون و پارلیمانی امور: تاسو غه وائینی؟

جناب نجم الدین: او سر زه د سپیکر صاحب نه اجازت غواړم۔

جناب ہمایون سیف اللہ خان: Personal explanation جی، دے عدیل صاحب
غہ خبره اوکره۔

جناب سپیکر: بس جی دومره معمولی غونڈے خبره ده۔

جناب ہمایون سیف اللہ خان: نه نه جی، هغه خبره نه کومه، صرف دومره
خبره کومه لږ خپل ریکارڈ د اوگوری۔ د اسمبلی ریکارڈ د اوگوری 1991 د
پارټی زه نوم نه اخلم، نن هغوی موجود نشته دے۔ هغوی Sign کری دی
هغه Sign کاغذ باندے شوی دی جی چه کومه د اے جی این قاضی فارمولا
چه کومه دوی کینسل کرے وه، 1991 کین پیپر باندے Signature د
اوگوری چه هغه د چادی 'For his information' جی۔

جناب سپیکر: جی

جناب نجم الدین: جناب سپیکر! زه د پیر محمد صاحب ---

حاجی محمد عدیل، سر It's very Important یہ ایک محترم ممبر صاحب ایسی
Statement دے رہے ہیں جو میں سمجھتا ہوں کہ بالکل درست نہیں ہے۔ ہم نے
ہمیشہ یہاں جو بھی حکومت تھی چاہے وہ میر افضل خان کی حکومت تھی، جناب پیر صابر شاہ

کی حکومت تھی یا آفتاب شیرپاؤ خان کی حکومت تھی یا آج جناب سردار مستاب خان کی حکومت ہے ان تمام حکومتوں میں ہمیشہ یہ مطالبہ کیا ہے کہ اے جی این قاضی فارمولے کے تحت ہمارے صوبے کو بجلی کا Net منافع ملنا چاہئے۔ یہ غلط Statement ہے، یہ غلط تاثر دیا جا رہا ہے۔ میں Protest کرتا ہوں۔

جناب ہمایون سیف اللہ خان: جناب آپ 1991 کا ریکارڈ نکالیں۔ یہ گز اور یہ میدان۔ اس کو نکالیں اور دیکھیں کہ کس کے Sign ہیں۔ "دا گز او دا میدان" ریکارڈ اوباسہ And see you the NFC Award۔ تہ اوگورے جی۔ Signature د چا دی۔ آپ دیکھیں وہ سائن کس کے ہیں۔ (شور)

حاجی محمد عدیل: این ایف سی ایوارڈ ایک سپیشل آرڈر ہے۔ Council of Common Interest کی جو بات ہے وہ واضح طور پر اے جی این قاضی فارمولے میں ہے۔ اور وہ 1991 میں Sign ہوا تھا۔ اور 1990 میں Council of Common Interest کا فیصلہ ہوا تھا۔ جناب سپیکر! میں آپ کی وساطت سے آئریبل ممبر سے استدعا کرتا ہوں کہ وہ Produce کرے کہ کسی بھی حکومت نے اے جی این قاضی فارمولے کی حمایت کی ہو یا اپنے مطالبے میں کمی کی ہو۔ ان کا فرض ہے کیونکہ انہوں نے غلط Statement دی ہے ان کو چاہئے کہ وہ Produce کریں اس ایوان میں۔ شکریہ۔

جناب ہمایون سیف اللہ خان: جناب سپیکر صاحب! آپ خود دیکھ لیں۔ آپ کے پاس ریکارڈ ہو گا۔ اگر میں غلط ہوا تو میں ان سے معافی مانگوں گا، سارے ہاؤس سے معافی مانگوں گا۔

جناب اکرم خان درانی: محترم سپیکر صاحب۔۔۔

حاجی محمد عدیل: وہ Produce کریں۔

جناب ہمایون سیف اللہ خان: یہ میرا کام نہیں ہے۔

جناب سپیکر: تاسو چه کوم شے Allege کوئی نو هغه به تاسو Produce کوئی
کنه جی۔ نجم الدین خان جی۔

جناب نجم الدین: سر! خما دا درخواست دے جی چه اکرم خان دُرانی صاحب
چه نا کوم قرارداد پیش کړے دے مونږ د دے مکمل حمایت کوف او دا دے
غریبانو ته ډیر زیات تکلیف دے۔ په پندرہ سو روپنی باندے که دوی تین سو
روپنی زیاتے کړی دی نو دا دهر یو ملازم زیاتے شوے دی۔ خما
جی۔۔۔

سید منظور حسین: پوائنٹ آف آرډر سر۔ محترم منسٹر بشیر بلور خان مخکین
وضاحت او کړو د یو Rule حواله وړکړه اگر چه دهغه سره متعلق نه وو۔
جناب سپیکر: آرټیکل 115 دے ته نه Apply کیری جی۔

سید منظور حسین: نه جی زه تاسو لږ د بزنس رولز یوه دغه بنایم جی۔ مقاصد او
مطالب ترے هغه وته شی جی۔ دا د Resolution No. 123 دغه دے Right to

move resolution. Subject to the provisions of these rules, any

Member may move resolution relating to a matter of general

public interest. اوس جنرل پبلک انټرست چه دے هغوی نے وضاحت

کړے دے چه Explanation د هغه څه دے جی۔ "General public

interest" means a matter of interest at Provincial or National

level and does not include development projects for which

resources, feasibility reports and other technical requirements

are pre-requisite. دے کنی مال ملوث کیرے۔ حکومت ته پرے د سرمائے د

پیدا کولو ضرورت پینښیری۔ لہذا په دغه بُنیاد باندے چه دے دا قرارداد نه شی

پاس کیدے بنہ بہ داوی۔

جناب سپیکر: داسے کار دے جی۔۔۔

جناب پیر محمد خان: جناب سپیکر صاحب! زہ یوہ خبرہ دے کنیں کوم نو دا
بہ حل شی انشا اللہ۔

جناب اکرم خان درانی: محترم سپیکر صاحب!

جناب سپیکر: چرتہ کنیں چہ د Money involvement خبرے وی کہ
گورنمنٹ تہنچہ ہفہ دغہ کوی ہفہ کہ بل کنیں وی کہ ہر خہ وی پہ ہفہ
صورت کنیں ہفہ گورنمنٹ تہ خی او د گورنمنٹ نہ د ہفے منظوری راخی۔
اوس دا یو پروپوزل دے چہ د اسمبلی پہ مخکنیں Lay شوے دے۔ This is a
proposal before the Assembly اوس دا خبرہ دہ چہ تر نحو پورے د ہغوی
تعلق دے نو اوس دے حدہ پورے خبرہ راورسیدہ چہ ہغوی ہم دا منی،
ہغوی ہم دا وائی چہ یرہ Appropriate time پورے د مونر تہ دومرہ پورے
Assurance راکرے شی۔ حکومت ہم دا وائی چہ خمونر حالات بنہ شی۔ مونر
بہ داخما کوؤ۔ ورسرہ ورسرہ دا ہم وائی چہ سرہ د دے چہ حالات خراب
ہم وو، درے سوہ روپنی ہفہ نورو د پارہ شوی وے ہفہ مونرہ کنٹرکٹ
والاتہ ہم Payment د ہفے شروع کرو نو خما خیل دا خیال دے چہ نور
پکینیں پیرے نہ کوؤ او اکرم درانی صاحب تہ بہ دا او وایو چہ ہفہ د
Resolution withdraw نہ پس۔۔۔

جناب نجم الدین: سر خما دا خبرہ پکینیں پاتے شوہ جی، ہفہ پہ پواننت آف
آرڈر باندے پاخیدو، ما ہم د اکرم درانی صاحب د خبرے حمایت کرے دے جی
او زہ دا عرض کومہ خمونر بد قسمتی دا دہ سر چہ کلہ مونر د دے صوبے د

رود متعلق خبره کوف، وائی فنانشل کرائسز دی، کہ مونڙ وایو چه ملازمینو ته تنخواه نه ملاویریی، وائی فنانشل کرائسز دی جی۔

جناب سپیکر: نجم الدین خان! دا خبرے بار بار اوشوے۔ بس اوشوے جی۔

'This is no point of order please.

جناب محمد افتخار خان مہمند: جناب سپیکر صاحب! صرف Just to assist the

chair کما گزارش دا وو چه Any thing that involves a financial

matter and then specially جناب سپیکر صاحب کوم ٹھیز Provincial

consolidated fund نه په هغه باندے غه بوجه راخی نو هغه جی بغیر د

حکومت د Consent نه شی راتلے۔ this proposal جناب سپیکر صاحب

Entails a financial involvement خکه چه که تاسو دا عارضی ملازمین

مستقل کونی نه جی نو د هغه د پاره د Provincial consolidated fund نه به

یو کافی لونے مقدار کتب رقم به مختص کونی او هغه چونکه د بجت چه کوم

په تیس جون باندے مونڙه پاس کرے دے هغه کتب د هر یو مد د پاره جناب

سپیکر صاحب یو رقم مختص شوے دے۔۔۔۔

جناب سپیکر: افتخار خان! ستاسو خبرے سره زه بالکل اتفاق کوم۔ دلته کتب چه

زه کوم پوزیشن ستاسو په مخکین ایردم۔ زه تاسوته وایم چه دا Resolution

چه دے دا د یو پروپوزل په شکل کتب اسمبلی ته راغلی دے نو په خائے د دے

چه مونڙ په دے کتب په Technicalities او په Legalities باندے راخو نو افهام

وتقیم سره ولے یو کار نه کوف۔ چه هغه هم دا Agree کوی چه یره زه به چه

کله د حکومت حالات بڼه شی نو بیا د Consider کرک حکومت خو چه حالات نے

بڼه شی نو بیا نه نه Consider کوی۔

جناب محمد افتخار خان مہمند: تاسو ڇه ڪومه خبره اوڪرہ جناب سپيڪر صاحب!

په That become the Ruling, therefor, it becomes a precedent

هر Resolution ڪنهن Even if it involves financial matters, will be

brought up مونڙه ددے دپاره وايو۔

جناب سپيڪر: نه، ڪه Withdrawal هغوى او نه ڪرى نو بيا به دے شے ته راخو

ڪنه

جناب محمد افتخار خان مہمند: نه شى راتلے۔

Mr. Speaker: That is another thing.

جناب محمد افتخار خان مہمند: مونڙه صرف دا۔۔۔۔۔

جناب سپيڪر: خو ڪه هغوى Withdrawal ڪوى او په خپلو ڪنهن يو دغه سره

ڪيڙى نو Why۔۔۔۔۔

جناب محمد افتخار خان مہمند: دا نه واتم، مونڙه صرف دا وايو او د چيتر

ه ڇمونڙه دا درخواست دے ڇه Any matter ڇه د ريزولوشن په ذريعه باندے

په هغه ڪنهن Financial matters involve وى چونڪه تاسو يو پيره ڪنهن

خبره اوڪرہ نو It becomes a ruling, that has to be a precedent د دے د

پاره مونڙه وايو ڇه ڪوم ٽيڪنيڪل گراونڊز ڇمونڙه محترم منسٽر پيش ڪرو

په هغه باندے تاسو غور اوڪرنى۔

سردار مہتاب احمد خان: (وزير اعلى). Thank you very much. جناب سپيڪر! ميرے

خيال ۾ We have to set the record straight also. يہ بڑا Important

issue ہے اور Technically ۾ اس پر صرف اتنى بات ڪرون ڳا ڪه اگر ڪوئى

Resolution اس آسبلى ۾ Unanimously pass هوتى نهے تو It carries the

Enactment کوئی ایسا strength of the law, so under Article 115 Consolidated fund میں ردو بدل کرے وہ گورنمنٹ کی مرضی کے بغیر نہیں آتا پائے۔ - This is a technically position . لیکن ہم اس میں نہیں جانا چاہتے۔ آپ نے ٹھیک کہا۔ محترم ممبر کی جو خواہش ہے وہ ہم سب کی خواہش ہے کہ تمام سرکاری ملازمین جو Contract پر ہیں اور چھوٹی تنخواہ والے ہیں، تھوڑی تنخواہ والے ہیں ان کے ساتھ بہت ہمدردی ہے لیکن آپ جانتے ہیں کہ یہ ہمارے وقت میں نہیں ہوا یہ 1992 میں ایسا ہوا تھا اور اس وقت اتفاق سے ہمارے ساتھی جو اس طرف بیٹھے ہیں وہ منسٹرز بھی تھے۔ یوسف ترند صاحب نے بات کی ہے وہ بھی اس وقت منسٹر تھے۔ ہایون سیف اللہ صاحب نہیں تھے لیکن سلیم سیف اللہ صاحب تھے یہاں پر۔ تو یہ ساری باتیں اس وقت بھی Consider ہوئی ہیں اور نجم الدین خان آج بہت Enthusiastic ہیں ان کی اپنی حکومت تین سال رہی ہے ان کو کرنا چاہئے تھا لیکن میں یہ کہوں گا کہ ہم اس پر بحث نہیں کرنا چاہتے۔ ہمدردی ہمیں ہے اور اس پر ضرور سوچنے کی ضرورت ہے اور میں آپ کو یقین دلاتا ہوں کہ ہم اس پر غور کرتے ہیں اور اگر ہمارے حالات اور وسائل نے ہمیں اجازت دی تو ضرور ان کو مستقل کرنے کی کوشش کی جائے گی۔

Thank you .

حاجی محمد یوسف خان : پہ دے کین یو وضاحت کومہ جی، چیف منسٹر صاحب اوونیل: چہ دے ہغے کین منسٹر وو۔ زہ ہغے کین منسٹر نہ وو جی۔

جناب سپیکر: دے کین نورخہ خبرہ نشتہ جی ہغہ ترغو پورے ما چہ تاسو تہ کوم Proposition پہ کومہ طریقہ باندے پیش کرو۔ ہغہ صرف او صرف ہم دغہ یو شے وو۔ دُرانی صاحب یومنٹ، ما چہ تاسو تہ کوم شے پہ کومہ

طریقہ باندے کولو۔ ہغے کنیں صرف او صرف دا یو خبرہ وہ جی، گورہ د
 بتولو حیثیت کہ چیف منسٹر شی کہ منسٹر شی او کہ Ordinary MPA
 دے، بتول دا غواری چہ ہغہ د، ولے چہ دے کنیں یواخے د یو ایم۔ پی۔ اے یا د
 اپوزیشن خلق بہ نہ وی، دے کنیں د چیف منسٹر صاحب پخپلہ حلقہ کنیں بہ
 خلق وی۔ دے کنیں بہ د بشیر خان د نورو منسٹرانو صاحبانو د خپلہ، نوزہ
 خو ہغہ پوزیشن Avoid کومہ چہ سبا پریس والا دا او نہ وائی چہ فلائی
 والو خو ورکولو او دے ورلہ نہ ورکوی نوزہ خو تاسو تہ دا بتایم چہ تاسو
 بتول رونپہ یئی او پہ بنہ طریقے سرہ Best course دا دے چہ تاسو تہ دا حالات
 معلوم دی چہ نن سبا Financial position دومرہ Sound نہ دے، چیف
 منسٹر صاحب نے ایڈمٹ کوی۔ بل کہ بتول گورنمنٹ، پرائم منسٹر صاحب
 نے ایڈمٹ کوی۔ نو خما دا ریکوسٹ وو چہ کہ فرض کرہ اکرم ڈرائی
 صاحب پڑے پہ دے طریقہ د واپستی د پارہ ریکونست اوکری نوزہ بہ ہاؤس نہ
 تیوس اوکرم۔ کہ ہاؤس Permission اوکری چہ دا د واپس شی نو واپس بہ
 نے واخلی او خما خیال دے چہ د دے Assurance نہ بعد چہ کوم چیف منسٹر
 صاحب ورکرو نو پہ دے باندے نہ د Technical decision ضرورت شتہ او
 نہ پکین ہاؤس تہ د Put up کولو ضرورت شتہ Do you agree with my
 proposal بس تھیک شوہ۔

جناب اکرم خان ڈرائی: حقیقت دا دے چہ مونر دا شکریہ ادا کوف چہ بارہ سو
 نہ پندرہ سو روپنی شوے۔ بشیر خان صاحب اووے آو، موجودہ گورنمنٹ
 کرے دے خو کہ تاسو اوگورنی نو د ہغے پہ Opposite کنیں یوہ بورنی د
 او رو ہغہ درے سوہ نہ خلور سوہ گرانہ شوے دہ۔ نو ہغے سرہ ہغہ قیمتونہ

نورہم ہفہ شوے دی۔ خو خما دا گزارش دے چہ نا تاسو د Next budget پورے Pending اوساتنی، کہ چرتہ حالات بنہ شو نو Next بجت پورے خما دا قرارداد Pending اوساتنی زہ بہ مشکوریہ۔

جناب سپیکر: نہ جی بس اوس نے With drawal اوکرنی، بیا بہ نے move کمرنی، 'With drawal' اوکرنی، Decision چہ پرے نہ دے شوے بیا خہ خبرہ نہ دہ جی۔ بس With drawal اوکرنی۔

جناب اکرم خان درانی: Pending نے جی اوساتی۔ بیا بہ ہفہ Next -

جناب سپیکر: Pending بہ ترکوم سیشن پورے ساتنی، عیجہ خبرہ بہ شی - بل سیشن تہ خنکہ Pending - (ثور اقطع کلامی)

جناب پیر محمد خان: Pending نے کرنی دجون پورے،

جناب سپیکر: بنہ نو بیا بہ زہ پہ Legal side باندے خم - This is up to you -

nepeople جی Either I am going to decide ,I am going to decide it

ماخو تاسو تہ یوہ خبرہ اوکرہ، 'Otherwise' بیا بہ خہ پہ خپل Legal side بہ ددے، - (قطع کلامی)

وزیر قانون و پارلیمانی امور: ددے نہ مخکنی بیا ہم تاسو تہ یو ریکوسٹ کوف چہ ددوی دا خبرہ چہ دہ، چیف منسٹر صاحب چہ اوفرمائیل چہ یرہ مونر ددے باندے پہ خپلہ کوشش کوف چہ ورلہ اوکرو نو ددے نہ پس Insist کول خوہے ناجائزہ دی۔ (ثور)

حاجی محمد عدیل: جناب سپیکر! آپ جب رونگ دیں تو برائے مہربانی آرٹیکل 73 بھی دیکھیں کیونکہ ہماری بہت ساری قراردادیں ہیں وہ آئی نہیں سکیں گی۔

جناب باز محمد خان: محترم سپیکر صاحب! زہ یوہ خبرہ کومہ جی۔

جناب سپیکر: سوچ کونی، خپل دغه ته گورنی۔ زه گورے تاسو ته هم دا سے

ناست يم۔ Why don't to withdraw it

جناب باز محمد خان: محترم سپیکر صاحب! زه يوه خبره کوم جی۔ دا اکرم خان چه کوم قرارداد پیش کرے دے، دے کنس شک نشته چه دا ډیر اهم قرارداد دے او د ډیرو غریبو خلقو سره نه تعلق دے۔ د دغه قرارداد خو چونکه چیف منسٹر صاحب او منسٹر صاحب دوی ته Assurance ورکړو چه څه وخت هم دا فنانشل حالات بڼه شی نو د دوی دا قرارداد به منظوره وی۔ نو خما اکرم خان صاحب ته دا Request دے چه دے د په قرارداد باندے زور نه ورکوی او دوی چه Assurance ورکړو، چیف منسٹر صاحب هم Assurance ورکړے دے او منسٹر صاحب هم ورکړے دے۔ نو خما دا Request دے چه دے دا یو قرارداد واپس کری او که داسے د Next budget پورے که حالات بڼه شول او بیا منسٹر صاحب او چیف منسٹر صاحب دا دغه وونه کره نو دے دا قرارداد بیا په اسمبلی کنس راولی۔

سید منظور حسین: محترم سپیکر صاحب! زه هم ستاسو په وساطت اکرم خان درانی صاحب ته درخواست کوم چه چیف منسٹر صاحب په ډیر واضحه الفاظو کنس وضاحت اوکړو، دوی د دا قرارداد اوس واپس واخلی او تاسو د دے نه بعد د دے اسمبلی نه تپوس اوکړنی چه دوی جواب درکړی۔

جناب سپیکر: دا صرف دا یو قرارداد نه دے تاسو سبا نورو قراردادونو ته هم خپل سوچ اوکړنی که ما رولنگ درکړو اکرم خان، بیا نورو قراردادونو ته دے سوچ کوه۔ صفا خبره ده۔

جناب اکرم خان درانی: سپیکر صاحب! چونکه اول خو په تاسو باندے خمونږه

اعتماد دے چہ ستاسو پہ دے ہاؤس کئیں خہ ہغہ نہ وی۔ او ورسره ورسره
چیف منسٹر صاحب چہ مونر تہ یقین دھانی راکرہ نو مونر یوخل بیا گزارش
کوف چہ دا یر غریب خلق دی چہ دا خنگہ یقین دھانی نے راکرلے شوے۔ زہ
خپل قرارداد With draw کوم او پہ Next budget کئیں د دوی دا، لکہ ہغہ
انتظام بہ اوشی۔

جناب سپیکر: دا ہم درتہ عرض اوکرم چہ تہ دا خپل قرارداد اوس With draw
کولے نہ شے۔ د دوی نہ بہ تیوس کوم۔ تہ ختم شوے وے، د وخت نہ، خو
مونر درلہ ہسے اہمیت دومرہ یر یر درکوف، پوہہ شوے۔۔ (تہمتے) -- Is it
the desire of the House that the Honourable member may be
allowed to withdraw his Resolution?

(The motion was carried)

Mr. Speaker: The Resolution stands withdrawn. Honourable
Haji Abdur Rehman Khan MPA, to please move his Resolution
No34. (Not present, it lapses). Honourable Iftikhar-ud-Din
Khattak Sahib, MPA, to please move his Resolution No. 35. (Not
present, it lapses). Honourable Said Ahmed Khan Sahib, MPA, to
please move his Resolution No.36.(Not present, it lapses).

جناب نجم الدین: سر! دہغہ پہ Behalf باندے، کہ زہ۔۔۔۔

Have you got any written authority? No.

جناب سپیکر:

جناب نجم الدین: نہ سر،

Mr. Speaker: Honourable Haji Muhammad Adeel, MPA, Deputy

Speaker to please move his Resolution No.41.

حاجی محمد عدیل، جناب سپیکر! میں آپ کا مشکور ہوں۔ اس سے قبل کہ کوئی مجھ پر ذاتی اعتراض کرے کہ اس قرارداد کے الفاظ جو ہیں وہ آپ کی پالیسی کے خلاف ہیں تو یہ غلطی میری نہیں ہے کیونکہ میں نے جو قرارداد ہاؤس میں جمع کرائی تھی اس کی Wording اور اس قرارداد کی Wording مختلف ہے۔ پیر محمد خان صاحب کہیں یہ اعتراض نہ کر دیں۔

جناب سپیکر: جی

حاجی محمد عدیل، جناب سپیکر! یہ اسمبلی صوبائی حکومت سے سفارش کرتی ہے کہ وہ وفاقی حکومت سے سفارش کرے کہ تمام سرکاری بینکوں اور مالیاتی اداروں کے بورڈز میں ہمارے صوبے کے ڈائریکٹرز نامزد کئے جائیں نیز کسی ایک قومیاٹے گئے بینک کا صدر اور کسی ایک مالیاتی ادارے کے چیف ایگزیکٹو کا تعلق بھی ہمارے صوبے سے ہونا چاہیے شکر یہ۔ ہمارے صوبے کا یہ ایک بڑا مطالبہ تھا کہ ایک مالیاتی ادارے یا بینک کا ہیڈ کوارٹر پشاور میں ہونا چاہیے۔ اس صوبے میں ہونا چاہیے بہر حال اب چونکہ معاملہ پرائیونائزیشن کی طرف جا رہا ہے تو یقین نہیں ہے کہ کسی قومی ادارے کا مرکزی دفتر یہاں آنے لیکن اب یہ چونکہ ایک منتخب نمائندہ حکومت ہے اور اس حکومت میں ہمارے صوبے کا بھی بھرپور حصہ ہے اس کے قیام میں اس کے استحکام میں تو جناب سپیکر اب یہ ہماری حکومت کے حق میں ہے کہ جو ادارے اس وقت پرائیونائز نہیں ہونے ہیں جو مالیاتی ادارے یا کمرشل بینکس، اس میں کم از کم ان کے بورڈ آف ڈائریکٹرز میں اس صوبے کی بھی نمائندگی ہونی چاہیے۔ تمام صوبوں کی نمائندگی ہے لیکن میری جہاتک اطلاع ہے کہ سوائے نیشنل بینک میں وہ بھی اس حکومت نے کوشش کی ہے ہماری نمائندگی ہو رہی ہے، دوسرے اداروں میں ہمارے صوبے کی نمائندگی نہیں ہے اور دوسرا یہ ہے کہ کم از

کم جتنے بھی باقی ماندہ مالیاتی ادارے اور قومی بینکس ہیں تو ہمارے صوبے میں بھی کافی پروفیشنلز لوگ ہیں تو ان میں سے کسی کو اس کی صدارت یا چیف ایگزیکٹو کا عہدہ دینا چاہیے۔ یہ میری ایک تجویز ہے شکریہ۔

Mr. Speaker: Is it the desire of the House that Resolution

No.111 moved by Honourable Haji Muhammad Adeel, MPA,

Deputy Speaker, be passed.

(The motion was carried)

Mr. Speaker: . The resolution is passed unanimously .

حاجی محمد عدیل : تھینک یو جی، شکریہ۔

Mr. Speaker: Honourable Said Rahim Khan, MPA, to please move his Resolution No.47.

جناب سید رحیم خان، یہ اسمبلی صوبائی حکومت سے سفارش کرتی ہے کہ وہ وفاقی حکومت سے اس امر کی سفارش کرے کہ چونکہ بجلی ہمارے صوبہ سرحد کی پیداوار ہے لہذا صوبہ سرحد کے عوام سے بجلی کے اصل خرچ کے علاوہ دیگر اخراجات یعنی اینڈن اور ایڈیشنل سرچارج اور سرچارج وغیرہ وصول نہ کئے جائیں۔

محترم سپیکر صاحب! لکہ خنگہ چہ تاسو تہ پتہ دہ چہ دا غومرہ بجلی چہ دم۔ خمونر د دے صوبے پیدا وار دے او دلته کین پیدا کیری، دا خمونر سرہ انتہائی ظلم دے چہ دلته کین پہ مونر پے نور کوم مزید اخراجات راخی چہ سرچارج او ایڈیشنل سرچارج او دا پکین خرچہ ایندھن او دا پکین فلائنگے او دا پکین دینگرے، دا داسے تولے مسئلے دا خمونر سرہ د دے صوبے د عوامو سرہ دیر زیات ظلم دے۔ نو دا خمونرہ پیداوار پہ مونر بانڈے پہ غوغو چندا

باندے گران راخر غیری۔ نو حما دا Request دے چه زہ ستاسو پہ وساطت دے ایوان تہ دا درخواست کوم چه کہ دا قرارداد منظورشی نو تہلے صوبے تہ بہ انشاء اللہ فائدہ اور سیری۔

سید منظور حسین: محترم سپیکر صاحب! زہ دے قرارداد حمایت کوم او پہ دے بنیاد باندے کوم چه د واپیا ملازمین چه کوم پہ واپیا کنس نوکری کوی نو نن سبا کوشش دا کوی ہر خاندان چه خا مخا د خپلو افرادو نہ یو کس واپیا تہ ورونہ باسی خکہ چه ہغہ پکنس نوکری نو بیا پہ کمبہ باندے بورڈ اولگوی چه دا د واپیا ملازم دے او بیا خہ د شمار یو غور وپنی پہ ہغہ پسے بل راخی او نہ راخی۔ نو دا خو بیا د تہلے صوبے خبرہ دہ پہ دے صوبہ کنس بجلی پیا کیری نو د دے صوبے عوامو تہ پکار دا دی چه د ہغہ خہ نہ خہ فائدہ اور سیری او زہ د دے قرارداد حمایت کوم او فاضل ارکانو تہ درخواست کوم چه متفقہ طور باندے نے پاس کری۔

جناب غفور خان جدون: جناب سپیکر صاحب! زہ نے ہم حمایت کوم۔۔۔

جناب بشیر احمد بلور (وزیر آبپاشی و آبپوشی)، حکومت حمایت کرے دے

Unanimously دا پاس کوو۔۔۔

جناب غفور خان جدون: بل دا دہ جی، تربیلہ خمونہ پہ زمکہ کنس جو رہ دہ۔ مونہ لہ خو پکنس چا سل یونہ ہم تر اوسہ پورے رانہ کرل۔۔ (تہمہ)۔۔ نو مونہ د دے حمایت کوڑ چه دے تہلے صوبے تہ، ولے چه ہغوی سرہ تہل دغہ دے، تہرمل دغہ دے نو پکار دادی چه پہ ہغہ خانے کنس دے ایندھن سرچارچ وغیرہ دے تہل ختم او معاف کرے شی۔

Mr. Speaker: Is it the desire of the House that the Resolution

No .47 moved by Honourable Said Rahim Khan, MPA, be passed?

(The motion was carried)

Sardar Mehtab Ahmed Khan (Chief Minister): Mr. Speaker

Sir! I have, I think....(Interruption)

جناب سپیکر، سر۔

جناب وزیر اعلیٰ، میں اپنے معزز اراکین سے یہ گزارش کرتا ہوں کہ جو بھی قرارداد ہم اس اسمبلی میں پیش کرتے ہیں وہ Represent کرتی ہے ہماری State of mind کو،

وہ ہماری سوچ اور فکر کی نمائندگی کرتی ہے I think these are not the resolutions which should go to the Federal Government. This is

not possible یہ ممکن نہیں ہے کہ کوئی چیز مفت مل سکے۔ چاہے ہم اس کو Produce

کرتے ہیں کیونکہ Ultimately somebody has to pay the cost. Who is

going to pay the cost, every citizen has to pay the cost. جناب

This does not really represent the true state of mind of this

honourable House, because we have to give a nationalistic spirit.

اگر کوئی چیز چند آدمیوں کو مفت ملے گی تو باقی ملک کو اس کی قیمت دینی پڑے گی۔

جناب سپیکر، میرے خیال میں مفت کا تو انہوں نے نہیں کہا ہے وہ کہہ رہے ہیں کہ

جناب وزیر اعلیٰ، مجھے تو کوئی اعتراض نہیں ہے لیکن ہمارے بارے میں کوئی اچھی

رائے قائم نہیں کی جائے گی۔ آپ کو پتہ ہے کہ واپڈا کی جو صورتحال ہے اس کی اپنی

حالت اقتصادی مشکلات کی وجہ سے بے حد خراب ہے ان کو مشکل پڑ گئی ہے اور اگر ہم

واپڈا کی صورتحال کو ٹھیک نہیں کریں گے تو سارے ملک کی اکانومی کو اس کی سزا ملے گی

چاہے وہ ایگریکلچرل اکانومی ہے یا وہ انڈسٹریل اکانومی ہے تو ہمیں وہ ریزولوشنز پیش کرنی چاہئیں جو Justify ہوں، جن کے پیچھے Logic ہو، جن کے پیچھے Economic stability کی بات ہو - This really does not give a good picture, میں اپنی یہ رائے Clear کرنا چاہتا ہوں۔

جناب ہمایون سیف اللہ خان، سیکرٹری صاحب! چیف منسٹر صاحب نے واپڈا کے بارے میں کچھ باتیں کیں تو میں ان کی توجہ اس جانب مبذول کرانا چاہوں گا۔ میں ایک کتاب لیا ہوں، واپڈا نے اپنی کتاب چھاپی ہے اس سال ہی چھاپی ہے اس کی۔ (قطع کلامی)

جناب سیکرٹری: یہ ہمایون خان! ہمایون خان ہے۔ (تہقیر)

جناب ہمایون سیف اللہ خان، سر! یوہ خبرہ کوم۔ سر! د کار خبرہ دہ۔

وزیر آبپاشی و آبنوشی، ہمایون خان کی بات سنیں جی۔

جناب ہمایون سیف اللہ خان: یہ Page No.78 باندھے دی دا

produced by WAPDA, publication 21, on page 78, before WAPDA,

Sir. پہ دے صوبے کئیں 509 villages were there او پہ پنجاب کئیں¹⁵⁰

Before WAPDA, this Province had 509 villages and after

WAPDA, where are we now. اس وقت پنجاب کے ایک سو تھے، سنڈھیں ایک

بھی نہیں تھا سر! جب واپڈا بنا تو آپ کو کیا ملا؟ اور کیا ملے گا؟ جناب اپنا حق مانگیں، اس

وقت آپ کا مینڈیٹ ہے، آپ کے پاس طاقت ہے، آپ کے ساتھ اسے اپنا پلا ہے، آپ

ہیں، لے لیں، اپنا حق مانگیں۔ سب کچھ ہو سکتا ہے۔ (تالیان)۔۔۔

حاجی محمد عدیل: جناب سیکرٹری! پوائنٹ آف آرڈر پر ہوں۔ ہماری پارٹی کا ریکارڈ ہے کہ

ہم نے ون یونٹ کی مخالفت کی تھی اور لوگوں نے ون یونٹ کی حمایت کی تھی۔ اگر ون

یونٹ نہ بنتا تو آج بھی وہی پوزیشن ہوتی، ہماری اپنی بجلی ہمارے پاس ہوتی۔

جناب سپیکر، دا ما یوہ خبرہ کولہ ہمایون خان، ما نورغہ تاسو تہ نہ ووائیل۔ ما ووائیل چہ خہ پہ دے حیران یم چہ داسے نایابہ، نایابہ ٹخیزونہ تاسو پیدا کونی دچرتہ نہ، دسپریم کورٹ جج اووائیل۔۔۔۔۔

جناب ہمایون سیف اللہ خان، خہ پروں تلے ووم لاهور تہ، او ہلتہ مے یو زور ملگرے دے د ہغوی کور تہ لارم نو ہلتہ کنی دا کتاب پروت ووسر! ہغہ چا تانہ بنائیم۔

جناب محمد یوسف خان ترمذ، جناب سپیکر! دا قرارداد کہ تاسو اوگورنی پہ دے کنی خمونزہ محترم ممبر صاحب خہ پہ وضاحت سرہ لیکلی دی چہ د اصل خرچ نہ علاوہ سرچارج او دا ٹخیزونہ چہ کوم دی نو دے سفارش اوکرنی۔ خہ نہ پوہیریم چہ د چیف منسٹر صاحب پہ ذہن کنی غہ راغلل۔ دا خو معصوم غوندے قرارداد دے او دا وفاق تہ سفارش کول دی جی او حقیقت دا دے جی کہ تاسو د بجلنی بلونہ اوگورنی نو پہ ہغے کنی د گیرے نہ ہغہ بریتاودہ کری دی۔ چہ کوم اصلی میٹر باندے کوم بل راخی د ہغے نہ چہ ورسرہ دا سرچارج او اضافی سرچارج او دا راوی نو ہغہ د بجلنی بل چہ کوم دے کہ ہغہ دو ہزار وی نو ہغہ لارشی چہ ہزار تہ۔

وزیر آبپاشی و آبخشی، پواننت آف آرڈر! سپیکر سر! خہ بہ دا عرض اوکرم چہ بیا خبرہ تیکنیکیلیتی ز تہ راخی د

تاسو اوگورنی - All citizen are equal before the law and are entitled to equal protection of law نو مونزہ غنگہ کولے شو چہ خمونزہ صوبے تہ دے دا معافیانے ورکری او بل پاکستان تہ، ولے چہ ددے باوجود مونزہ تہ چیف منسٹر صاحب خبرہ اوکری او ددے باوجود مونزہ تہ اعتراض نشتہ دے چہ دا

Request ہاؤس پہ دے Insist کوی چہ یرہ خواہ مخواہ اوکرنی نو خہ بہ Request
 اوکرم د چیف منسٹر صاحب چہ اجازت راکری چہ مونر دا پاس کرو او دا
 خبرہ ختمہ کرو۔ کیری ہیخ ہم نہ، چیف منسٹر صاحب صحیح خبرہ
 اوکپہ چہ دا بہ برہ خی نہ خمونر د State of mind بہ ہغوی خلق گوری۔ چہ
 دوی شخہ خبرے کوی چہ ہفہ د آئین آرٹیکل ہم خلاف خبرے دی نو پہ دے
 باندے خہ Request کوم چہ دادے پاس کرے شی۔

سید منظور حسین، محترم سپیکر صاحب! قرارداد پاس شو دے۔

جناب سپیکر، نا جی آخری تکے پاتے وو، ہفہ چیف منسٹر صاحب پہ ہفے
 مطلب باندے پوہہ شوے نہ وو، ہغوی جوڑے ونیل دا بتول معافی غواہی۔

جناب وزیر اعلیٰ، میں نے اس کو Oppose نہیں کیا ہے I have just given my

opinion اور I think, I wanted to just guide and give an opinion.

Thank you.

Mr. Speaker: Is it the desire of the House that Resolution No.47,
 moved by honourable Said Rahim Khan, MPA, be passed?

(The motion was carried.)

Mr. Speaker: "Ayes: have it, the resolution is passed
 unanimously. The sitting is adjourned till tomorrow at 10:00 a.m.

Thank you.

(اس مرحلے پر اجلاس کل صبح دس بجے تک کے لئے ملتوی ہو گیا)